

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zastoupení jednotlivých sportovních odvětví ve výuce na Gymnáziu Arabská
a Arcibiskupském gymnáziu v Praze

Representation of the individual sports in the teaching of Arabská Grammar School
and Archbishop Grammar School in Prague

Klára Vernerová

Vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: B M-TVS

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Zastoupení jednotlivých sportovních odvětví ve výuce na Gymnáziu Arabská a Arcibiskupském gymnáziu v Praze vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně, za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 13. 4. 2016

.....

podpis

Děkuji vedoucímu práce PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D. za ochotu, pomoc a cenné rady, které mi poskytl při vypracovávání bakalářské práce. Dále děkuji všem učitelům, kteří poskytli své výpovědi v dotazníku.

ANOTACE

Cílem této bakalářské práce je zjistit podíl výuky jednotlivých sportů v tělesné výchově na zmíněných gymnáziích, formou dotazníků, podaných vyučujícím. Dále zmapovat možnosti výuky a porovnat výuku na obou školách.

KLÍČOVÁ SLOVA

tělesná výchova, gymnázium, vyučující, sport

ANNOTATION

The aim of the thesis is to find out involvement of the individual sports in the teaching of the above mentioned grammar schools, in the form of questionnaires completed by the teachers. The aim is also to map the possibilities of teaching, and compare teaching at both schools.

KEYWORDS

physical education, grammar school, teacher, sport

Obsah

1	Úvod	5
2	Cíle a úkoly bakalářské práce	6
3	Teoretická část	
3.1	Specifika sportování mládeže v adolescentním věku	7
3.2	Stručná charakteristika vybraných sportovních odvětví a specifika jejich výuky	10
3.3	Faktory ovlivňující tvorbu obsahu hodin.....	18
3.4	Vývoj obsahu TV za poslední století	21
3.5	Zastoupení v rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia	23
3.6	Stručná charakteristika Arcibiskupského gymnázia a Gymnázia Arabská z hlediska podmínek pro tělesnou výchovu.....	25
4	Výzkumná část	
4.1	Hypotézy	26
4.2	Metody a postup práce	27
4.3	Výsledky výzkumu a jejich interpretace	
4.3.1	Vyhodnocení dat od jednotlivých učitelů	30
4.3.2	Porovnání dat z obou gymnázií	47
5	Diskuse.....	50
6	Závěry.....	53
7	Použitá literatura	55
8	Seznam příloh	58

1 Úvod

Tělesná výchova je předmětem, vyučovaným na všech středních školách. Každá škola ale její výuce přikládá jinou důležitost. V souvislosti s tím se školy liší také v tom, co tvoří náplň tělesné výchovy. A protože sport vysoce přispívá ke zlepšení kvality života jedince i celé společnosti, je podle mého názoru tělesná výchova předmětem velmi důležitým.

Obsahem této práce je analýza výuky tělesné výchovy, zejména z hlediska zastoupení jednotlivých sportovních odvětví. Práce se zabývá srovnáním výuky na Arcibiskupském gymnáziu a Gymnáziu Arabská.

Teoretická část práce pojednává o specifikách sportování mládeže v adolescentním věku, protože každá vývojová etapa přináší určité zvláštnosti, kterým by se mělo sportování přizpůsobovat. Dále v ní čtenář nalezne stručnou charakteristiku vybraných sportovních odvětví, z hlediska jejich kladů a záporů pro zastoupení ve výuce tělesné výchovy. Další část tvoří rozbor faktorů, které ovlivňují učitele při tvorbě obsahu hodin. Následně je stručně popsán vývoj obsahu tělesné výchovy za poslední století a požadavky rámcového vzdělávacího programu, na sestavování školních vzdělávacích programů. Nakonec jsou stručně charakterizována obě gymnázia, kterých se týká tato práce, a to z hlediska jejich podmínek pro výuku tělesné výchovy.

Výzkumná část se věnuje vyhodnocování dotazníků, které vyplnili učitelé tělesné výchovy na Arcibiskupském gymnáziu a Gymnáziu Arabská. Tyto dotazníky směřovaly na získání co největšího počtu informací o výskytu a zastoupení různých sportovních odvětví a činností ve výuce těchto učitelů. Následně jsou v práci obě gymnázia z hlediska výuky porovnávána.

2 Cíle a úkoly bakalářské práce

Hlavní cíl

Hlavním cílem mé práce je zjistit zastoupení jednotlivých sportovních odvětví (respektive pohybových aktivit) ve výuce na Gymnáziu Arabská a Arcibiskupském gymnáziu.

Dílčí cíle a úkoly

1. Popsat specifika sportování mládeže v adolescentním věku (který odpovídá studentům vyššího gymnázia).
2. Stručně charakterizovat jednotlivá sportovní odvětví, zejména z hlediska jejich prospěšnosti pro výuku.
3. Popsat faktory ovlivňující tvorbu obsahu hodin.
4. Zmapovat obsah výuky tělesné výchovy ve vyučovacích osnovách.
5. Zmapovat obsah výuky tělesné výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu.
6. Charakterizovat podmínky výuky tělesné výchovy na obou školách.
7. Sestavit dotazník pro učitele gymnázií, který bude podávat informace o tom, jakou náplň tělesná výchova v jejich provedení obsahuje.
8. Zadat dotazníky ve vybraných gymnáziích (Gymnázium Arabská, Arcibiskupské gymnázium).
9. Vyhodnotit dotazníky a popsat získané informace.
10. Porovnat výsledky mezi gymnázii.

3 Teoretická část

3.1 Specifika sportování mládeže v adolescentním věku

Sportování je aktivita, kterou lze obecně provádět v každém věku. Počínaje plaváním kojenců a batolat, a konče seniory běžajícími maratony a účastnicími se seniorských olympiád. Univerzálnost sportování je ještě umocněna možností přizpůsobit jednotlivá sportovní odvětví daným podmínkám i věku sportovců.

Zejména u dětí a mládeže jsou podmínky sportování obzvláště specifické. Veškerá aktivita by měla být podřízena aktuálnímu stupni růstu a vývoje organismu. Pro různá věková období jsou charakteristické různé vývojové a růstové změny. Tato období bývají často nazývána obdobími senzitivními¹.

Se senzitivními obdobími pracují především trenéři. Na učitele tělesné výchovy je ovšem také kladena velká zodpovědnost za fyziologický vývoj dítěte, a měli by tedy senzitivní období svých žáků brát na vědomí. Aktivitu, které vybírají do výuky, by měly podporovat optimální růst a vývoj organismu dítěte, a vést ke zvyšování funkčních kapacit základních tělesných systémů. Klíčovými schopnostmi, které se rozvíjejí prostřednictvím sportu, jsou: rychlost, síla a vytrvalost. V některých publikacích se k nim řadí také obratnost (koordinace), jinde je určitá úroveň obratnosti brána jako základní předpoklad ostatních pohybových schopností. (Linc, Havlíčková, 1989)

Věkové rozřazení jednotlivých vývojových období se v různých publikacích nepatrně liší, je tedy třeba brát všechna doporučení mírně s rezervou. Většina senzitivních období probíhá již v mladším školním věku, kdy dochází k nejvýraznějšímu rozvoji

¹ „Senzitivní období jsou definována jako vývojové časové etapy, které jsou zvláště vhodné pro trénink určitých sportovních schopností. U dětí jsou v těchto vývojových etapách dosahovány nejvyšší přírůstky rozvoje dané schopnosti. Nevyužití těchto období může vést k pomalému či nekvalitnímu projevení těchto schopností. Zároveň také vyžaduje větší množství času s často neuspokojivými výsledky. Z tohoto důvodu je vhodné provádět rozvoj konkrétních pohybových schopností a osvojení dovedností právě během příznivého vývojového stupně – tj. v senzitivním období.“ (Jansa, Dovalil, 2009)

rychlostních a koordinačních schopností. Studenti druhého stupně gymnázia, jejichž vývojovým stupněm se budeme dále zabývat, se obvykle zařazují do období nazývaného adolescence, někdy také období dorostového věku či období mladistvých. Toto období je charakteristické tím, že dochází k výrazným fyziologickým změnám, se kterými se daní jedinci musí vyrovnat. Ukončuje se vývoj sekundárních pohlavních znaků a nastává psychosexuální dospívání. (Novotný, Hruška, 2007)

Období adolescence je poslední fáze vývoje mezi dětstvím a dospělostí, rozvoj fyzických sil je maximální. (Svoboda, 1980; Malá a Klementa, 1985) V některých publikacích je uvedeno, že jsou již vhodná cvičení pro rozvoj všech pohybových schopností, obratnosti, rychlosti, síly i vytrvalosti. Sport a tělovýchovná činnost v tomto období, posiluje také morální vlastnosti jedince, jako je vůle, odvaha a vytrvalost. S blížící se dospělostí dochází u adolescentů ke zvýšené koncentraci pozornosti, konzistentní motivaci a zodpovědnějšímu přístupu k učení. Proto bývá někdy období adolescence označováno také za vrchol v motorickém vývoji jedince.

K největším fyziologickým změnám patří ukončení vývoje kostí, tedy jejich celková osifikace. U dívek nastává kolem 16. roku, u chlapců až kolem 18. roku. (Machová, 2010) To se projeví zejména při rozvoji svalové síly. Podle Kučery a spol. dochází v tomto období k největší produkci pohlavních a růstových hormonů, které příznivě ovlivňují právě nárůst svalové síly. Je to tedy optimální období pro její rozvoj. Senzitivní období silových schopností sice začíná již v období staršího školního věku, ale přetrvává právě až do období adolescence. Vzhledem k nedokončené osifikaci kostí je ale důležité se při rozvíjení silových schopností vyvarovat především přílišnému zatěžování hybného systému. Je zapotřebí veliké obezřetnosti při zvedání závaží. Zásadou je, že děti by neměly zvedat závaží těžší než je 10 % celkové hmotnosti těla do puberty a 30 % do ukončení vývoje. (Kučera, Dylevský, 1999) Při nedodržení těchto kritérií „*mohou vzniknout trvalé změny na nosných kloubech, deformace dlouhých kostí a zástava růstu. Proto cílený rozvoj statické síly by měl začít až po pubertě, kdy efekt je také výraznější.*“ (Linc, Havlíčková, 1989) Do tělesné výchovy bych tedy vůbec nezařazovala posilování na strojích se závažími, je to v tomto věku naprosto zbytečné a nežádoucí, je zřejmé, že to může jedincům spíše uškodit.

Co se ovšem týče vytrvalostních schopností, můžeme říct, že je přínosné je rozvíjet v každém věku. Zatím nebylo vypořazováno, že by v nějakém období byl nárůst vytrvalostních schopností usnadněn. Velká míra vytrvalostních (stejně tak i rychlostních) schopností je dána geneticky. Přesto k jejímu rozvoji dochází. U dětí vystavovaných soustavnému vytrvalostnímu zatěžování, nastávají větší morfologické a funkční změny, než u necvičících dětí. Především urychlený růst a vývoj srdce, větší kapacita plic atd. Vyskytují se názory, že vrcholu rozvoje vytrvalostních schopností bývá dosaženo mezi 18. až 20. rokem. Zařazení cvičení pro rozvoj vytrvalosti do tělesné výchovy adolescentů je tedy velmi efektivní a lze ho provést i pomocí obsahově oblíbených pohybových činností, jako je u chlapců fotbal a florbal, u dívek tanec či aerobik.

Tělesná výchova adolescentů je důležitá také z hlediska kompenzace nedostatku pohybu studentů při dlouhém sezení na většině ostatních vyučovacích hodin. U adolescentů je tento aspekt obzvlášť důležitý. Mladší jedinci jsou ještě v období, kdy mají z pohybu přirozené nadšení a pohyb tvoří součást jejich života i mimo organizované sportovní jednotky. Adolescenti už ale většinou tak hraví a aktivní nejsou, není snadné je pro něco nadchnout, po škole si nechodí zakopat na hřiště a zdaleka ne všichni provozují zájmový sport ve svém volném čase. Některé školy na ně kladou obrovské požadavky, takže kromě toho, že studenti stráví ve škole téměř celý den, musí studiu věnovat čas také doma, plněním úkolů, psaním esejí apod. Tělesná výchova by tedy měla alespoň částečně pohyb v jejich životě kompenzovat, ale především studenty namotivovat k vlastní pohybové aktivitě. Měla by jim ukázat, že sport jako prostředek k odreagování je také dobrým zdrojem prožívání zábavy s kamarády a základem zdravého životního stylu.

Na závěr bych ještě zmínila, že základem pro správný rozvoj pohybových schopností je dokonalé zvládnutí základních pohybových stereotypů. Mám na mysli především chůzi a běh. V rámci tělesné výchovy by se ale studenti měli naučit také správnou polohu sezení a stání. Nesprávné zvládnutí těchto činností může mít v budoucnosti neblahé důsledky. V počtu studentů, účastnících se tělesné výchovy, je ovšem pro učitele velmi těžké zaměřit se na konkrétní problémy a postojové zlovyky jednotlivce. Proto si většina dětí přenáší své špatné pohybové návyky až do dospělosti.

3.2 Stručná charakteristika vybraných sportovních odvětví a specifik jejich výuky

V této kapitole bych chtěla stručně charakterizovat vybraná sportovní odvětví a nastínit podobu jejich dnešní výuky a oblíbenosti na školách.

Gymnastika

Gymnastika tvořila vždy základní složku výuky tělesné výchovy. Na našem území má bohatou tradici, spojenou se vznikem Sokola, Spiess-Maulovou soustavou, podle které se v počátcích tělocviku u nás vyučovalo, ale dokládají ji také úspěchy našich gymnastů na olympijských hrách v minulém století.

Zajímavostí je, že v polovině 19. století byl dokonce na některých školách ve světě tělocvik pod názvem gymnastika zařazován. (Plíva, Holeček, Píša, 1988) U nás se naopak pojem gymnastika, začal používat až po roce 1950, místo dříve používaného označení tělocvik. (Křištofič, 2003)

Pohybové prostředky gymnastiky jsou velice všestranné a různorodé. Pro rozvíjení pohybových schopností obratnosti, pohyblivosti, síly, rychlosti a vytrvalosti jsou často nezastupitelné a navíc mohou sloužit jako prostředek ke zvyšování výkonnosti v jiných sportech.

Osnovy z minulého století rozepisují jasné požadavky, které musí chlapci a dívky v hodinách gymnastiky splnit. Troufám si říct, že by to byl pro mnoho dnešních učitelů takřka nesplnitelný úkol. Nejen, že metoda kázně a drilu („*bezduché, strojové a pasívní vykonávání příkazů, bez racionální účasti*“ (Plíva, Holeček, 1988)), která byla základem Spiessova přístupu, dnes již není žádoucí, a bez ní by bylo naplnění tehdejších požadavků velmi obtížné, ale také dnešní mládež se značně proměnila. Nepřijímá již pokyny od učitele, jakožto autority, tak snadno, ale ptá se po významu požadavků. Chce vědět, „k čemu je to dobré a proč se to má učit“.

Podle Křištofiče se navíc fyzická zdatnost dětí snižuje. S tím následně souvisí vyšší míra rizika zranění. Vysoké riziko úrazů je pro učitele v dnešní společnosti dostatečně odrazujícím faktorem, aby se některým cvikům ve své výuce zcela vyhnuli, a omezili tak

celkovou výuku gymnastiky. Dalším důvodem k omezení, je u některých učitelů nutnost dopomoci, či obava, že cvik nedokážou žákům správně předvést.

Pohled na důležitost zařazování gymnastiky do hodin tělesné výchovy se v dnešní době příliš nezměnil. Co se však změnilo, je naplňování tohoto přístupu v praxi. Ubývá hodin, kde je gymnastika vyučována, a v mnoha případech se děti v průběhu školní docházky nedostanou do kontaktu ani se základními gymnastickými disciplínami, jako je akrobacie nebo hrazda. Nácvik akrobacie může přitom dětem přinést důležité poznatky z pádové techniky, které jim v běžném životě umožní řešit kolizní situace bez újmy na zdraví.

Polevení v zařazování gymnastiky do výuky je velké pochybení, neboť gymnastika má všestranný vliv na výchovu a tělesnou zdatnost člověka. Gymnastická cvičení zajišťují správné držení těla. To je zejména v období mladistvých velmi důležité, neboť vadné držení těla může v dospělosti působit značné zdravotní problémy. Ve výzkumu Kratěnové a spol. jsou uvedeny výsledky z metaanalýzy z roku 1999, která dokládá, že u dětí ve věku 11 – 17 let má poruchu držení těla téměř 30 %, a 30 – 50 % dětí a dospívajících trpí bolestí zad. Procento výskytu rozhodně není malé, a s rostoucím věkem se bude zřejmě ještě zvyšovat. Zařazení gymnastických cvičení do výuky vnímám tedy jako velmi důležité, protože bez správných pohybových návyků může další sportování přinést výše uvedené obtíže s větší pravděpodobností.

Gymnastika je také prostředkem, jak naučit děti překonávat bariéru strachu, naučit je zodpovědnosti, vzájemné kooperaci při poskytování záchrany a dopomoci, uvědomělé kázni a pozornosti.

Atletika

Sportování na čerstvém vzduchu, přirozené lokomoční pohyby člověka, jako je chůze, běh, skoky, historie sahající až do antických olympijských her ve starém Řecku. To vše jsou charakteristiky atletiky, často přezdívané královna sportu. Cvičení atletiky přispívá k všestrannému rozvoji jedince, vede k cílevědomosti a houževnatosti.

Své pevné postavení ve výuce tělesné výchovy získala atletika s novými osnovami, schválenými v roce 1973. Přisuzovalo se jí až 30 % zastoupení, vedle gymnastiky

a sportovních her. Vyučovaly se i dnes již v tělesné výchově velmi netradiční disciplíny, jako skok o tyči, chůze, překážky apod.

Tehdejší učitelé spatřovali výhody atletiky v otužování a posilování vůle, překonáváním potíží způsobených změnami počasí a splněním úkolů, učitelem stanovených. Dále také v její měřitelnosti a srovnatelnosti. V pojetí dnešní výuky jsou však pohledy na tyto aspekty odlišné. Obecně se provozování atletiky rozšířilo i do vnitřních prostorů. V zimním období probíhají atletické aktivity v halách, a tím se eliminuje ovlivňování aktivity změnou počasí. Ve školách většinou učitelé halu nemají, a proto je závislost výuky atletiky na počasí chápána spíše jako negativní. Podobně se proměnilo i pozitivní chápání měřitelnosti a srovnatelnosti atletiky. Dnešní učitelé dbají především o to, aby žáci dosáhli uspokojení a radosti z vlastního úspěchu. Vedení, zaměřené na srovnávání výkonů, by dnes mohlo vést spíše k frustraci méně talentovaných jedinců a odrazení jejich zájmu k dalšímu sportování.

Přesto, že atletika představuje základ pohybové gramotnosti, v prostředí dnešních škol jsou zlatá léta atletiky v řadě případů minulostí. Na mnoha dnešních školách chybí zajímavá výuka, pomocí netradičních forem, která by atraktivitu atletiky zvýšila. (Cacek, Hlavoňová, Michálek, 2011)

Navíc se dá říct, že z jistého úhlu pohledu je atletika náročná na materiálové vybavení. Mnoho škol nemá vlastní stadion, natož halu. Na některých školách učitelé s žáky docházejí na nedaleký stadion, jsou ale i případy, kde na pronájem stadionu nejsou peníze. Prostory pro výuku atletiky se pak nacházejí velmi obtížně. V tělocvičně lze improvizovaně vyučovat například skok vysoký, povrch tělocvičny, ale nemůže nahradit rozběh na tartanové ploše. Bylo také naznačeno, že dřívější osnovy obsahovaly striktně vymezené požadavky v jednotlivých atletických disciplínách, dnes již zná mnoho žáků běh přes překážky jen z televize, stejně jako oštěp či disk. Pokud se atletika vyučuje, tak zahrnuje především běhy (sprinty a dlouhé běhy, pro rozvoj vytrvalosti). Překvapivé je, jak málo je, zejména u mladších učitelů, vyučován štafetový běh, přesto, že se jeví jako pro žáky motivující. (Fialová, Flemr, Marádová, Mužík, 2014)

Ani nedostatečné materiálové vybavení, ale při dostatečné invenci a nadšení učitelů nemusí být překážkou. Již v čtyřicátých letech minulého století je v publikacích popsáno

mnoho improvizovaných možností, jak jednotlivé disciplíny vyučovat i přes nedostatečné vybavení a podmínky. Oštěpy lze nahradit pruty, koule kameny, disky dlaždicemi apod. To dnešním učitelům může posloužit především jako návod a motivace k improvizaci. V dnešní době bych ale byla s takovými pomůckami opatrná, disciplína a ukázněnost žáků se od minulých dob značně uvolnila, a používání těchto pomůcek by mohlo vést k agresivnímu chování a zvýšené úrazovosti.

Bohužel je atletika mnoha studenty vnímána jako sportovní odvětví fyzicky náročné a nezáživné, a proto se k její výuce staví s odporem. Nelíbí se jim její individualita, ale dávají přednost kolektivním aktivitám.

Sportovní hry

Právě kolektivita je základní charakteristikou většiny sportovních her. Oproti ostatním tělocvičným činnostem jsou sportovní hry činností vysoce společenskou. Tento charakter převažuje nad vnímáním sportovních her jako souboru nejrozličnějších pohybů, které hráči v průběhu hry vykonávají. Hra zahrnuje jak vztahy mezi spoluhráči, kde je důležitá vzájemná souhra a porozumění, tak mezi protihráči, kteří se musí navzdory soutěživosti a rivalitě, v rámci pravidel respektovat. Neocenitelným přínosem oproti jiným sportovním odvětvím jsou tedy v případě sportovních her společenské vztahy. Jednotlivci musí své zájmy podřizovat zájmům celku, což výrazně ovlivňuje jejich osobnost. Úspěšní zde nejsou pouze velmi talentovaní hráči, ale zejména ti, u kterých převažují určité kladné vlastnosti, potřebné pro tvoření kolektivu. To má ve výuce velký význam, kolektivní hry často snižují rozdíly mezi silnými a slabými jedinci a umožňují snadnější motivaci prožitím úspěchu.

Ve výuce tělesné výchovy mají sportovní hry důležité zastoupení téměř od samého počátku její povinné výuky. Od roku 1893 se Josef Klenka „*staral o rozšíření sportovních her a jejich uplatnění ve školní tělesné výchově*“. (Plíva, Holeček, Píša, 1988) Již tehdy obohatil nabídku o některé neznámé hry, přivezené z ciziny. Jedna dala základ například české házené. Po první světové válce se paleta sportovních her opět rozrostla. Čechoameričan Jan Amos Pipal (profesor tělesné výchovy z Los Angeles) u nás začal propagovat odbíjenou, košíkovou a pálkovanou, do té doby u nás neznámé nebo málo

známé sporty. (Plíva, Holeček, Píša, 1988) V průběhu následujících let vznikaly další nové sportovní hry a jejich počet se bude rozrůstat i nadále.

V následujících odstavcích jsou vybrány a stručně charakterizovány některé sportovní hry.

Basketbal

Basketbal je kolektivní sportovní hra, kterou vymyslel na konci 19. století americký učitel James Naismith, za účelem zpestření sportovní přípravy studentů.

Frömel a spol. se domnívají, že je to z hlediska plnění cílů školní tělesné výchovy jedna z nejvhodnějších her. To nelze zpochybnit, neboť pozitivní stránky basketbalu není těžké najít.

Je zde jasně a pochopitelně vymezen motiv hry, ze kterého vyplývají herní úkoly, které jsou naplňovány řešením herních situací. Hráči musí řešit těžko předvídatelné situace na různých úrovních, rychle se rozhodovat a včas jednat. Prostředí basketbalu rozvíjí samostatné produktivní myšlení všech hráčů a jejich tvořivou činnost. Pravidla jsou stanovena tak, že vylučují jakékoliv možnosti surovostí a tvrdších zákroků. Podněcuje naopak smysl pro spolupráci. Základní nácvik pro výuku ve škole je snadný (s míčem v ruce se neběhá, míč je lehký, snadno ovladatelný). K dosažení bodů (vstřelení koše) je třeba spíše jemné koordinace pohybů než síly. (Dobrá, Velenský, 1980)

Basketbal jako sportovní hra rozvíjí obratnostní a rychlostní pohybové schopnosti, hráči při ní získávají nové senzomotorické dovednosti, a zlepšuje se i rychlostní vytrvalost, rychlostněsilová schopnost a silová vytrvalost dolních končetin.

Výhodou je, že ho lze hrát ve venkovním i vnitřním prostředí. V rozmanitých úpravách lze basketbal přizpůsobit různým počtům hráčů, podle potřeby. Jeho hra lze při malém počtu hráčů modifikovat i pro použití pouze jednoho koše, pokud by škola neměla k dispozici celé basketbalové hřiště.

V šetření z roku 1999 byl v pořadí zájmů o sportovní hry u chlapců na druhém místě, u dívek na pátém. (Frömel, Novosad, 1999)

Florbal

Florbal je dnes jedním z nejzařazovanějších sportů do chlapecké výuky tělesné výchovy. Jeho historie u nás nesahá daleko. Zřejmě poprvé se v Československé republice objevil roku 1984. Přivezli ho sem finští studenti helsinské univerzity na výměnném pobytu se studenty pražské VŠE. Dostupnost vybavení nastala až v roce 1991, a od té doby jeho obliba stoupá až dodnes.

Jeho popularita se odráží v podobnosti s velmi oblíbeným ledním hokejem. Není navíc tak finančně náročný a je dostupný i těm, kteří neumí dobře bruslit. Hraje se především v tělocvičnách, ale lze ho hrát i ve venkovním prostředí. Specifikum florbalu je, že se těší obrovské oblibě jak u chlapců, tak u dívek.

Ve výuce tělesné výchovy má ovšem obrovskou popularitu především u chlapců. Z osobní zkušenosti vím, že u některých učitelů drtivě převládá v náplni výuky. Florbal je pro organizaci v tělesné výchově velmi jednoduchý, zapojí se do něj velké množství hráčů, nejsou tam časové prostoje, a učitel, jakožto rozhodčí, má všechny žáky pod kontrolou.

Fotbal

Fotbal, nebo jak se dříve říkalo kopaná je v našich zemích asi od roku 1885. Mezi mládeží se kopané ihned dostalo veliké obliby a to i přes odpor vedení Sokola a ředitelství škol. (Choutka, Dobrý, Rovný, 1973)

Základ pohybové činnosti tvoří obratnostní a rychlostní schopnosti, podmíněné silou a vytrvalostí. Hráči musí řešit neustále se měnící herní situace, čímž rozvíjí své periferní vidění a rychlost reakce. Převážná část zátěže je soustředována na dolní končetiny (ve srovnání s ostatními sportovními hrami).

V světovém měřítku patří mezi nejpopulárnější hry a i u nás se jedná o jednu z nejoblíbenějších sportovních her chlapců.

Pro účely tělesné výchovy je však důležité znát mnoho zdravotních rizik, která přináší. Již na konferenci v roce 1935 se lékaři shodli na tom, že je třeba odvádět jednostranný zájem chlapců o kopanou, a věnovat se ve výuce tělesné výchovy jiným užitečným sportovním hrám. Nejenže má kopaná nepříznivý vliv na organismus, ale také na mravní vývoj chlapců. (Morkes, 2003) Naráželi zřejmě na to, že fotbal dává hodně příležitostí k nesportovnímu chování. Touha po vítězství často svádí hráče k faulům a nepodporuje tedy fair play.

Mezi výrazné rysy fotbalu patří nadměrný rozvoj stehenního svalstva, tvar dolních končetin do „O“ a nesprávné držení těla se skloněnou hlavou, odstávajícími lopatkami a nadměrnou lordózou. Klady fotbalu jsou naopak pěstování důvtipu, rychlosti, síly, vytrvalosti, obratnosti, schopnosti rychle se orientovat. (Kučera, Máček, 1975)

Volejbal

Volejbal (nebo také odbíjená) vznikl v USA v roce 1895, za cílem vymyslet jednodušší hru, než je košíková. Její původní podoba, zvaná „minonette“ vznikla spojením pravidel tenisu a amerického „hendbolu“ a stala se okamžitě jednou z nejoblíbenějších rekreačních her. K nám jí přivedli až vojáci vracející se z armád v poválečném období, a tělovýchovní pracovníci, šířící své znalosti ve školách. (Choutka, Dobrý, Rovný, 1973)

Přednosti odbíjené jsou, že rozvíjí rychlost reakce, přesnost pohybu, obratnost, schopnost dlouhodobého soustředění apod. (Choutka, Dobrý, Rovný, 1973)

Již na konci dvacátého století byl volejbal u dívek nejoblíbenější sportovní hrou a vysoká oblíbenost volejbalu přetrvává stále. Trénink lze doporučit už pro děti ve věku 8 – 9 let. (Kučera, Máček, 1975) Obdobně jako u výuky chlapců to učitele svádí omezit se pouze na výuku florbalu, tak u výuky dívek nalezneme případy, kdy výuka volejbalu drtivě převládá. Výhody jsou obdobné. Pro učitele to nepředstavuje náročnou přípravu, má celou třídu pod kontrolou, pravidla volejbalu jsou navíc poměrně snadná, jak pro hráče, tak pro rozhodčího.

Jako velikou výhodu volejbalu také vidím, že je to sportovní hra vhodná pro smíšená družstva. Prolínání výuky chlapců a dívek je pro žáky mnohdy dobrým zpestřením a změnou. Může to být také prostředek k tomu, jak je lépe namotivovat. Další výhodou navíc je, že se pozice hráčů střídají, a do hry se tedy zapojí úplně všichni. I slabší jedinci, kteří by při výuce fotbalu, florbalu nebo basketbalu stáli v ústraní, a hry se aktivně neúčastnili. Na druhou stranu ovšem může být hra volejbalu mírně statická, obzvlášť pokud úroveň hráčů nedosahuje potřebných kvalit.

3.3 Faktory ovlivňující tvorbu obsahu hodin

Obsah výuky tělesné výchovy, ale i jiných předmětů je obecně udáván školním vzdělávacím programem², na jehož tvorbě by se měli podílet všichni učitelé daného předmětu. Ten tvoří především formální stránku, konečnou podobu výuky už ale utváří každý učitel sám a podílí se na ní mnoho faktorů. Prostor pro osobitost vyučujícího, a množství ovlivňujících faktorů, hraje obzvlášť v případě tělesné výchovy důležitou roli.

Podnětné podklady podává výzkum Fialové, Flemra, Marádové a Mužíka zrealizovaný na doškolovací akci Tělo Praha v roce 2012 a u fakultních učitelů tělesné výchovy a dalších učitelů, kteří zodpověděli webový dotazník v roce 2013.

Uvádějí zde, že jedním z faktorů ovlivňujících tvorbu obsahu jsou materiální a prostorové podmínky školy. Dokázat by to měl i výzkum v této práci, protože pro pozorování byla vybrána v tomto ohledu naprosto odlišná gymnázia. Jedno z nich má podmínky pro sport velmi vhodné, zatímco druhé, se potýká s finanční a prostorovou tísní.

Dalším faktorem, je obliba u žáků. Ta se nejvíce projevila při výuce sportovních her. Vliv obliby u žáků koresponduje s dnešním pojetím tělesné výchovy, kdy se nevyzdvihuje především výkonnostní charakter pohybových činností, ale zájmem učitelů je motivovat žáky k další pohybové aktivitě mimo školní tělesnou výchovu. Toho lze nejlépe docílit uzpůsobením hodiny zájmu žáků, aby došlo k pocitu naplnění ze sportovní činnosti a děti prožívaly při sportu zábavu a psychickou úlevu.

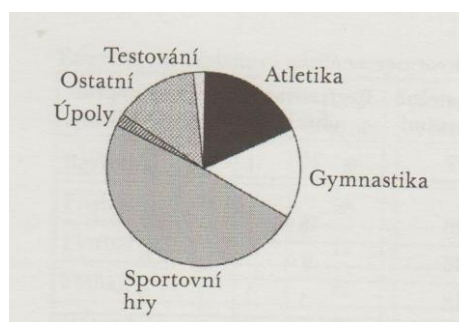
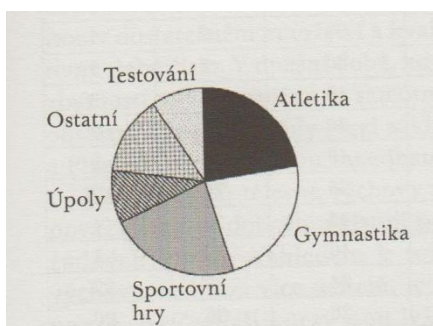
Třetím zkoumaným faktorem byla nedostatečná kvalifikace. Většina učitelů uvedla, že to obsah jejich výuky neovlivňuje. Pokud se učitelé cítí nedostatečně kvalifikovaní, pak především u výuky gymnastiky a sportovních her, ale nikoliv u atletiky. Tento faktor na zastoupení sportovních odvětví ve výuce se dá zmírnit účastí učitelů na doškolovacích akcích, těch se však podle výzkumu 12 % učitelů neúčastní a 46 % se účastní pouze výjimečně.

² Školní vzdělávací program musí být vytvářen podle zásad stanovených v příslušném rámcovém vzdělávacím programu, udávaném státem.

Čtvrtým faktorem byla osobní preference sportu. Ta ovlivňuje přibližně 16 % učitelů, většina opět uvedla, že to na obsah výuky vliv nemá. Přesto se domnívám, že pokud učitel nějaký sport dlouhodobě provozoval, bude mít tendence do výuky ho více zařazovat. Souvisí to i s předchozím zkoumaným faktorem. V tomto oboru bude učitel stoprocentně kvalifikovaný a výuka tak pro něj bude snazší, než výuka sportovních odvětví, která zná pouze z fakulty nebo se s nimi setkal jen pasivně. Pokud se navíc učitelé neúčastní doškolovacích akcí, ani se soukromě nevzdělávají v tělovýchovné oblasti, nemají přehled o nových možnostech zpestření výuky, nově vzniklých sportovních hrách, jejich přizpůsobení a aplikaci ve výuce tělesné výchovy.

Posledním faktorem byla obava o bezpečnost žáků. Ta výrazně ovlivňuje učitele především při výuce sportovních her a gymnastiky, u atletiky minimálně. Tento faktor nelze brát v dnešní době na lehkou váhu, a je důležité zmínit, že jsou dnešní učitelé vystavováni stále většímu riziku. Ve společnosti stále narůstají práva žáků, současně se snižujícími se právy učitelů. Každé pochybení, které by vedlo ke zdravotní újmě žáka, může mít pro učitele nedozírné následky. Proto je určitá obava o bezpečnost žáků rozhodně na místě a považuji ji za faktor velmi důležitý.

Kromě těchto faktorů bych uvedla ještě některé další. Významnou úlohu ve výběru vyučovaných sportovních odvětví může mít věk učitele. Z výše zmíněného výzkumu vyplynulo závěrem, že učitelé mladší než 30 let, nepřikládají takovou důležitost výuce gymnastiky a atletiky, jako jejich starší kolegové. V tom vidím jistou spojitost s tím, že osobní zkušenost učitelů starších 30 let pochází z dob, kdy osnovy stanovovaly, aby se výuce gymnastiky a atletiky věnovala převažující část hodin. Mají tedy zažitou tehdejší důležitost těchto dvou sportovních odvětví. Mladí učitelé jsou naopak ovlivněni dnešní dobou, kdy dochází k rozmachu sportovních her, zvětšuje se jejich množství i zastoupení ve výuce. Fialová a spol. uvádějí zajímavé grafy, které ukazují, jak se zastoupení jednotlivých sportovních odvětví ve výuce změnilo, především u sportovních her. Naleznete je na následující straně.



Obrázek č. 1: Obsah tělesné výchovy v druhé polovině 20. století. Obrázek č. 2: Obsah tělesné výchovy v současnosti.

Dalším faktorem je pohlaví vyučujícího. Z výzkumu plyne, že muže méně ovlivňuje obava o bezpečnost žáků, než ženy. Ve výuce mužů budou zřejmě převažovat sportovní hry a to zejména fotbal a florbal, výuka vedená ženou bude obsahovat především volejbal, ale také gymnastiku. Má to souvislost s tím, že ve většině případů ženy vyučují pouze dívky, a muži pouze chlapce, ale také s osobní preferencí sportu.

Určitý vliv může mít i počet žáků ve třídě. Počty chlapců a dívek jsou v každé třídě jiné, mezi gymnázii se liší i celkové počty studentů v jednotlivých třídách. Je zřejmé, že s malým počtem žáků učitel nemůže zařazovat do výuky některé sportovní hry, naopak s příliš velkým počtem žáků je obtížnější vést například hodiny gymnastiky. Křištofič uvádí počty žáků ve třídách jako jeden z důvodů, proč mnoho učitelů gymnastiku do výuky nezařazuje. Fialová a spol. provedli v rámci projektu *PRVOUK*³ a podprojektu *P15 Škola a školská profese v kontextu rostoucích nároků na vzdělávání* výzkum, který zjišťoval průměrný počet žáků ve vyučovací jednotce tělesné výchovy. Na středních školách tvoří necelých 43 % skupina o počtu 14 – 16 žáků, 26 % učitelů vyučuje v počtu 13 a méně žáků a pouze 6 % má ve třídě 20 a více žáků.

Posledním faktorem, který bych zmínila je účast studentů v soutěžích. To se na náplni učiva také projeví. Pokud je škola ve sportovním reprezentování aktivní, je tomu přizpůsobená i výuka. Žáci musí být testováni, aby ti nejlepší mohli být vybráni do reprezentace školy, a výuka směřuje k přípravě na soutěž.

³ Program rozvoje vědních oborů Univerzity Karlovy

3.4 Vývoj obsahu TV za poslední století

Tělesná výchova byla vždy součástí života lidské společnosti. Počátky má v činnostech pracovních, loveckých a bojových, jež provázely životy našich předků a položily tak základy specifických tělesných cvičení. Stala se podstatnou složkou všech výchovných systémů s důrazem u chlapců, neboť tělesná výchova dívek a žen budila vzhledem k jejich postavení a roli ve společnosti menší společenský zájem.

Důležitost tělesné výchovy, její náplň a počet povinných či nepovinných vyučovaných hodin na školách, to vše na našem území prošlo v průběhu 20. století mnohými změnami, které vyústily na začátku 21. století k zavedení dnes používaného rámcového vzdělávacího programu.

Do roku 1910 se v klasických gymnáziích vyučovala pouze nepovinná forma tělesné výchovy, jejíž hlavní náplní byly pohybové a míčové hry, plavání a bruslení.

Během první světové války byl v učivu povinné tělesné výchovy, která činila 2 hodiny týdně, zastoupen také vojenský výcvik.

Po vzniku samostatné Československé republiky byla hlavní náplní cvičení pořadová, prostná a nářad'ová, dále atletiky a hry. Své zastoupení ve výuce měla také sezónní cvičení a sporty v přírodě (plavání, bruslení, sáňkování, lyžování), s cílem otužování žáků. Osnovy nerozlišovaly výuku dívek a chlapců. (Vilímová, 2009)

V období druhé světové války byly zavedeny 4 povinné hodiny tělesné výchovy týdně. Důraz byl kladen na atletiku a sportovní hry a vedle zdravotních benefitů, byly (po vzoru německé tělesné výchovy) vyzdvihovány také válečné úkoly tělesné výchovy. Značný podíl tvořil i plavecký výcvik, a pokud bylo možno využít zimní bazény, probíhala výuka plavání i v zimních měsících.

Po válce začaly osnovy vymezovat rozsáhlý obsah učiva, s konkrétními požadavky pro jednotlivé ročníky. Osnovy dělily učivo na základní, rozvíjející a výběrové. Největší změnou bylo zrovnoprávnění dívčí a chlapecké výuky. Tělesná výuka dívek byla roku 1948 zavedena povinně do všech typů škol. Ve výuce byla kromě klasických předmětů zdůrazněna také branná výchova. Snížily se požadavky v rytmice, oproti většímu

zastoupení sportovních her. V roce 1948 se také poprvé v osnovách tělesné výchovy vyskytuje basketbal (košíková). Ten se u nás začal rozvíjet již po první světové válce, samostatný Československý basketbalový svaz však vznikl až roku 1946.

V padesátých letech tvořila základ výuky gymnastika, sportovní příprava v atletice a hry.

V šedesátých a sedmdesátých letech měla ve výuce chlapců největší zastoupení atletika, hned za ní gymnastika a sportovní hry. U dívek převažovala oproti atletice gymnastika, ale atletika a sportovní hry měly zastoupení také značné. Mezi základní vyučovací sportovní hry se zařazovala košíková, házená, odbíjená, kopaná (chlapci), lední hokej (chlapci). Ve druhém ročníku byl povinný kurz plavání, během kterého se žáci měli naučit dva plavecké způsoby. Chlapci prsa a kraul, dívky prsa a znak.

V osmdesátých letech se zvýšilo zastoupení sportovních her ve výuce dívek i chlapců. Nejvíce byla však i nadále vyučována atletika u chlapců, gymnastika u dívek.

Na začátku devadesátých let byly ve všech ročnících gymnázia zavedeny 3 hodiny tělesné výchovy týdně. Osnovy stanovovaly, aby gymnastika u dívek tvořila téměř třetinu vyučované látky, jednu pětinu atletika, jednu pětinu sportovní hry. Obdobně u chlapců, s největším důrazem na atletiku. Nabídka sportovních her se rozšířila ještě o výuku softbalu. Plavání nemělo již v osnovách pevné zakotvení, neprobíhal povinný kurz, ale bylo definováno pouze pro školy s vhodnými podmínkami.

Hned o rok později se v nových osnovách počet vyučovaných hodin vrátil na 2 hodiny týdně a tento stav přetrvává u většiny gymnázií dodnes. Doporučuje se vyučovat dvakrát týdně po jedné hodině a dvouhodinovky mají být vyučovány pouze výjimečně.

3.5 Zastoupení v rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia

Jak již bylo naznačeno, 21. století přináší výuce na školách zásadní změny. Škola a její úloha ve vzdělanosti je problémem globálního charakteru, podstatným pro rozvoj celé společnosti. Zabývají se jím prestižní mezinárodní organizace, vlády a vědecké autority. Škola i celá společnost se nachází ve stadiu zásadní proměny – mění se její role a aktualizují se zavedené vzorce fungování. Hledá novou podobu, v důsledku radikální změny podmínek a požadavků české společnosti. Příležitost hledat novou podobu školy by měla být využita a nezůstat jen okrajovou resortní záležitostí, ale dostat se do centra pozornosti vlády, politické reprezentace, intelektuální a výzkumné komunity i veřejnosti na úrovni státní, regionální i místní. (Walterová, 2004)

Výše uvedená situace vyústila v zavedení nového systému kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků.⁴ Vznikají dvě úrovně kurikulárních dokumentů – státní a školní. Na úrovni státní to jsou rámcové vzdělávací programy (RVP), které „*vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy (pro předškolní, základní a střední vzdělávání)*.“ Na školní úrovni to jsou školní vzdělávací programy (ŠVP), „*podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.*“ (VÚP, 2007)

Nové kurikulární dokumenty redukuje předimenzované učivo z učebních osnov a více se zaměřují na otázku, proč je zvolený obsah pro rozvoj žákovy osobnosti důležitý, co ho to naučí a jaký to pro něj má smysl. (Spilková, 2006)

Rámcový vzdělávací program jasně vymezuje učivo, které by mělo tvořit náplň hodin. Z gymnastiky mají učitelé zařazovat zejména akrobacii, přeskoky a cvičení na nářadí a cvičení s náčiním. Především děvčata, mají mít podle podmínek a zájmu do výuky zařazeny kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem. Z úpolů se má učit především sebeobrana, dle zájmu žáků a připravenosti vyučujícího ale také základy džudo, aikido a karatedo. V atletice jsou požadavky omezeny pouze na běh na dráze a v terénu (sprinty, vytrvalý běh, štafetový běh), skok do výšky nebo do dálky (podle materiálního vybavení školy), hody a vrh koulí. Ve sportovních hrách se mají

⁴ K reformě došlo v roce 2004.

vyučovat herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání, v alespoň dvou vybraných sportovních hrách, podle podmínek školy a zájmu žáků. Vymezeno je také učivo turistiky a pobytu v přírodě. Žáci se mají naučit přípravu turistické akce a pobytu v přírodě, orientaci v méně přehledné krajině, orientační běh a přípravu a likvidaci tábořiště. Myslím, že s těmito znalostmi se dnešní žáci setkají jen velmi výjimečně. Z plavání jsou kromě zdokonalení osvojených plaveckých technik zahrnuty skoky do vody, branné plavání, dopomoc unavenému plavci a záchrana tonoucího. Plavání má být zařazováno podle materiálních podmínek školy, není tedy striktně doporučeno. Lyžařský výcvik zahrnuje běžecké i sjezdové lyžování, a podle materiálních podmínek a zájmu žáků, také výuku snowboardingu. Poslední vymezené odvětví tvoří další moderní a netradiční pohybové činnosti, které nejsou blíže specifikované, a jejich výběr tedy zůstává čistě v kompetenci školy.

Rámcový vzdělávací program bohužel nevymezuje procentuální zastoupení jednotlivých sportovních odvětví, jako tomu bylo v osnovách. To by bylo pro zvýšení výpovědní hodnoty následného výzkumu velmi přínosné, protože by se získané výsledky mohly s vymezeným procentuálním zastoupením porovnat. V jakém poměru se budou jednotlivá sportovní odvětví vyučovat, takto závisí na školním vzdělávacím programu, který má každá škola jiný.

3.6 Stručná charakteristika Arcibiskupského gymnázia a Gymnázia Arabská z hlediska podmínek pro tělesnou výchovu

Arcibiskupské gymnázium je církevní škola všeobecného zaměření. Pro výuku tělesné výchovy škola bohužel není dostatečně vybavena. Má jednu velkou tělocvičnu, jednu malou tělocvičnu a posilovnu. Venkovní prostory nemá žádné, a v současné době se ani nepronajímá nedaleký stadion v Riegrových sadech. Učitelé tělesné výchovy se zde dlouhodobě potýkají s nedostatkem dotací na vybavení potřebné pro výuku. Priority této školy, jsou ovšem nastaveny jinak, a tak na tělesnou výchovu prostor nezbývá. U studentů této školy bývá velmi oblíbená výuka florbalu, a proto občas přesvědčí vedení školy, aby jim povolilo uspořádat florbalový turnaj. Atmosféra turnaje bývá obvykle poznamenána tím, že někteří učitelé nechtějí uvolňovat své studenty z hodin, aby podpořili svůj tým.

Gymnázium Arabská má naopak vybavení pro výuku tělesné výchovy na vysoké úrovni. Ve škole se nachází velká tělocvična, malá tělocvična a posilovna, kromě toho má tato škola ale ještě rozsáhlé venkovní pozemky. Ty zahrnují atletický areál s tartanovým povrchem (okruh 250 m), dvě víceúčelová hřiště s umělou trávou (jedno s jedním tenisovým kurtem, druhé se třemi kurty) a betonové hřiště s basketbalovými koši. Škola je ve sportu velmi aktivní a účastní se nejrůznějších soutěží. Žáci jsou bez problémů uvolňováni z výuky, aby reprezentovali školu. Ráda bych ještě podotkla, že mezi sportovními hrami, které mají na tomto gymnáziu velkou tradici, vyniká především volejbal. Každoročně jsou pořádány volejbalové turnaje, kterých se účastní také družstvo složené z pedagogického sboru.

4 Výzkumná část

4.1 Hypotézy

H1: Na obou gymnáziích bude zastoupení sportovních her ve výuce činit 50 %.

H2: Na Arcibiskupském gymnáziu bude o 10 % menší zastoupení výuky atletiky, než na gymnáziu Arabská.

H3: Na obou gymnáziích bude gymnastika tvořit nejméně 20 % celkové výuky.

H4: Na Gymnáziu Arabská bude nejvíce zastoupenou sportovní hrou volejbal.

H5: Na Arcibiskupském gymnáziu bude nejvíce zastoupenou sportovní hrou florbal.

H6: Na Gymnáziu Arabská bude počet vyučovaných sportovních her nejméně o 3 sportovní hry větší, než na Arcibiskupském gymnáziu.

4.2 Metody a postup práce

Metody výzkumu

Rozhodla jsem se provést výzkum pomocí dotazníku. Výhody jsou, že jsem ho mohla podat všem respondentům, bez ohledu na to, zda si na mě udělají čas či ne, bylo možné komunikovat e-mailem, osobně nebo skrze prostředníka. Času na vyplnění měli dotazovaní dle potřeby, ve většině případů jsem si je vyzvedla až v následujících dnech. Šetření pomocí rozhovoru by bylo časově více náročné a nepodávalo by respondentům potřebný čas na promyšlení odpovědí. Na druhou stranu by ale nemohlo dojít k nepochopení nebo špatnému vyplnění jedné či více otázek.

Riziko dotazníkového šetření

Je nutno podotknout, že výsledky šetření pomocí dotazníku nejsou založené na faktech. Vyplývají pouze na základě věrohodnosti výpovědí. Musela jsem se spolehnout na to, že respondenti odpovídají podle pravdy a nesnaží se realitu přikrášlovat a zlepšit tak svůj obraz učitele, či obraz školy.

Výzkumný soubor

Cílovou skupinou, pro kterou jsem dotazník vytvářela, byli učitelé tělesné výchovy na gymnáziích. Zvolila jsem si dvě pražská gymnázia, abych výsledky mohla mezi sebou porovnat. Z každé školy jsem vybrala 4 učitele tělesné výchovy. Aby se dotazované osoby nemusely bát podat pravdivé odpovědi, byly dotazníky uvedeny jako anonymní. Srovnávat budu školy, nikoliv jednotlivé učitele. Je to z toho důvodu, že se ve výzkumném souboru vyskytují učitelé vyučující odlišné skupiny. Někteří učí pouze chlapce, někteří pouze dívky a někteří učí jak chlapecké, tak dívčí skupiny.

Jedna z vybraných škol je Arcibiskupské gymnázium na Vinohradech. Tuto školu jsem si vybrala proto, že jsem jí osm let navštěvovala a tamější prostředí je mi velmi blízké.

Druhou zkoumanou školou je Gymnázium Arabská, ke kterému mám také osobní vztah, protože tam studuje mnoho mých známých.

Obsah dotazníku

Dotazník se skládá z osmnácti otázek, z nichž prvních šest se týká dotazované osoby a má sloužit k dokreslení a lepšímu pochopení odpovědí v další části dotazníku. Sedmá otázka slouží čistě pro informační účely ohledně organizace. Otázky osm až patnáct jsou základním pilířem mého výzkumu a udávají informace, které nejvíce vypovídají o náplni hodin. Poslední tři otázky se zaměřují na vztahy učitele s žákem a ředitelem a hypotetické úvahy ohledně výuky.

Kompletní dotazník je uveden v příloze.

Vyhodnocování dotazníku

Dotazník jsem se rozhodla vyhodnotit tak, že jsem u každého učitele nejdříve sestavila graf, ukazující zastoupení tří hlavních sportovních odvětví, která tvořila základní složky výuky podle osnov z období po druhé světové válce. Těmito odvětvími byla gymnastika, atletika a sportovní hry, někde byly zvlášť psány ještě úpoly. Zkoumání výuky úpolů jsem do dotazníku nezahrnula, neboť se domnívám, že dnes ve výuce tělesné výchovy obvykle zastoupení nemají. Vyučující měli možnost uvést je ve výčtu vyučovaných aktivit pod kolonkou „jiné“, nikdo tak ale neučinil. Úpoly se tedy dále zabývat nebudu. Ve výsledném grafu jsem do výuky gymnastiky zařadila také výuku aerobiku a pilates. Do atletiky byla zařazena výuka přespolního (chápáno i orientačního) běhu.

Poté jsem sestavila druhý graf, který obsahuje všechny sportovní hry, které se podle mého předpokladu mohou ve výuce na Arcibiskupském gymnáziu a Gymnáziu Arabská vyskytovat. Z něj budou patrné informace o tom, která sportovní hra ve výuce každého učitele převažuje a kterou sportovní hru naopak do své výuky daný učitel vůbec nezařazuje.

Třetí graf obsahuje další sportovní činnosti, které se podle dotazníku ve výuce tělesné výchovy vyskytují. Patří mezi ně činnosti, které tvoří náplň celé hodiny (bruslení,

kruhový trénink, lední hokej, lezení na umělé stěně, plavání, posilování v posilovně), ale také vybíjená a přehazovaná, které jsou často zařazovány na začátku nebo na konci vyučovací hodiny, ale náplň celé hodiny netvoří. Přesto, že lední hokej patří mezi sportovní hry, přiřadila jsem ho do třetího grafu, protože jeho výuka není zcela běžná a nelze ho vyučovat na pozemcích školy.

Činnosti probíhající ve venkovních a vnitřních prostorách školy, jsem se při vyhodnocování rozhodla sjednotit, a nerozdělovat je, jak je tomu v dotazníku. Pro účely výzkumu by rozdělení nepřineslo zajímavé informace, jak jsem se domnívala.

Otázky ohledně zastoupení jednotlivých sportovních odvětví ve výuce jsou v dotazníku rozděleny na výuku blokovou a výuku „několikrát do roka“. Bohužel jsem se při vyhodnocování v mnoha případech setkala s nepochopením tohoto rozdělení, a proto jsem se rozhodla nebrat na to při vyhodnocování dotazníků zřetel. Výsledná hodnota uvedená v grafu je tedy součtem hodin z blokové výuky a výuky „několikrát do roka“.

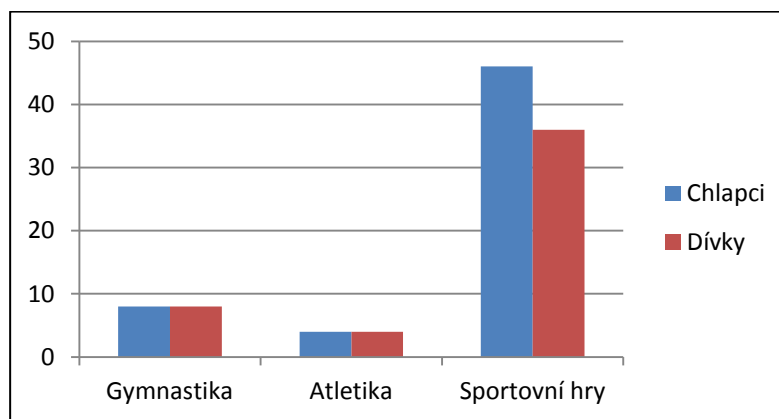
4.3 Výsledky výzkumu a jejich interpretace

4.3.1 Vyhodnocení dat od jednotlivých učitelů

Učitel č. 1

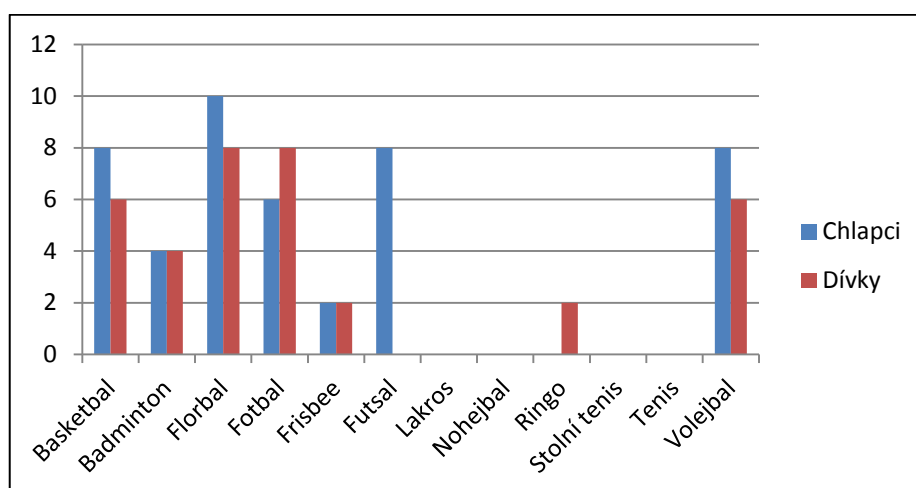
Grafy č. 1 - 3 se věnují vyhodnocení dotazníku získaného od učitele č. 1. Učitel č. 1 vyučuje na Arcibiskupském gymnáziu. Je to muž, s 8 roky pedagogické praxe. Studium oboru Tělesná výchova a sport ukončil v roce 2008. V současné době vyučuje pouze tělesnou výchovu, zato však vyučuje chlapce i dívky, což je v běžné praxi poměrně ojedinělé. Sporty, kterým se dříve věnoval, či stále věnuje, jsou řecko-římský zápas a fotbal.

V dotazníku uvedl, že k většině vyučovaných aktivit mu škola poskytuje potřebnou sportovní výbavu. V otevřené otázce napsal, že do výuky zařazuje nejčastěji za prvé, gymnastiku a posilování, protože utváří správné držení těla a posiluje svaly vedoucí k zdravotně orientované zdatnosti, za druhé sportovní hry, na nichž vidí jako přednosti týmovou kohezi a radost ze hry.



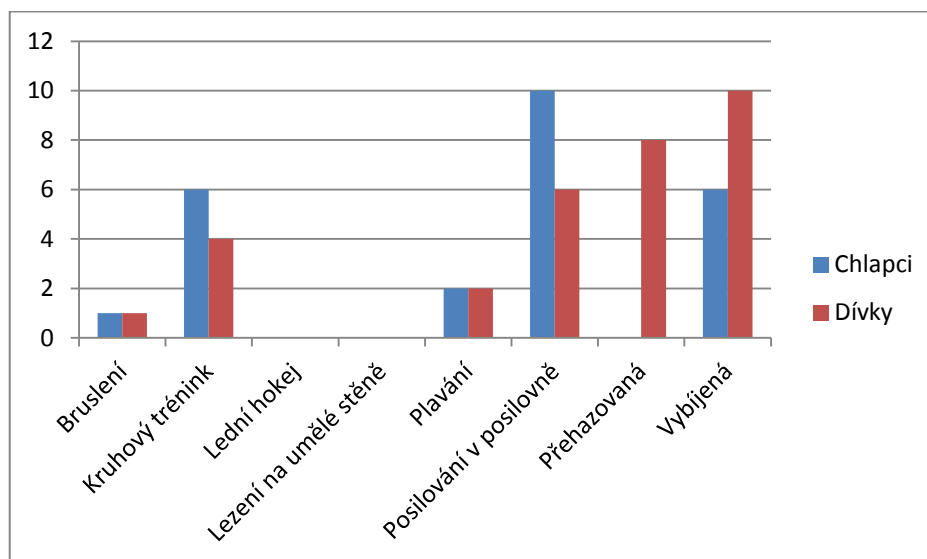
Graf č. 1: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 1.

Z grafu č. 1 je patrné, že učitel č. 1 se věnuje především výuce sportovních her. Výuka gymnastiky a atletiky je ve srovnání s nimi zanedbatelná, což je překvapivé, protože gymnastiku popsal jako velmi důležitou.



Graf č. 2: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 1.

V grafu č. 2 můžeme vidět, že mezi sportovními hrami se zaměřuje u chlapců především na florbal, basketbal, futsal, volejbal a fotbal. Ve výuce dívek preferuje florbal a fotbal, značné zastoupení má také basketbal a volejbal. Futsal zařazuje pouze do výuky chlapců. V minimálním množství zařazuje do výuky dívek ringo, chlapci se s touto sportovní hrou během jeho výuky vůbec nesetkají.



Graf č. 3: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 1.

Popis grafu č. 3 naleznete na následující straně.

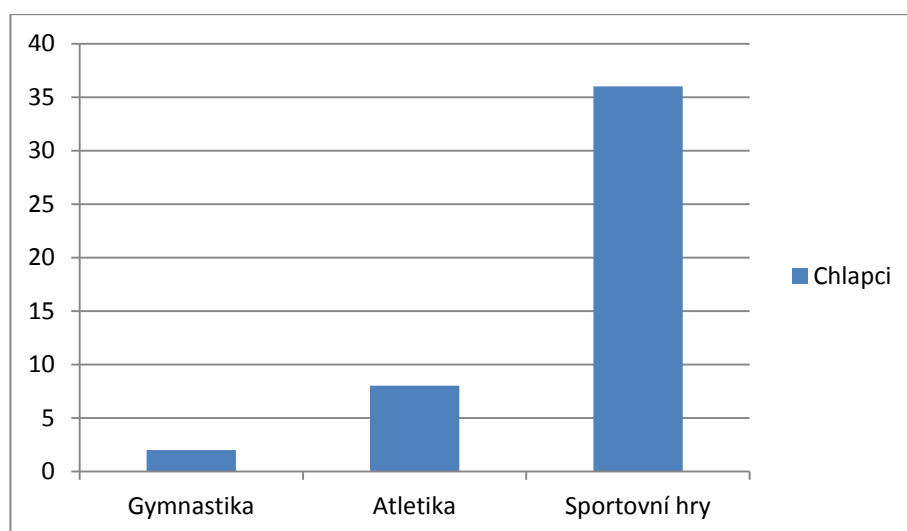
Graf č. 3 popisuje zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce tělesné výchovy u učitele č. 1. Je z něj patrné, že z dalších sportovních činností tento učitel zařazuje často do výuky chlapců posilování v posilovně, kruhový trénink a vybíjenou. Ve výuce dívek převažuje z dalších sportovních činností vybíjená, přehazovaná a posilování v posilovně. Lední hokej a lezení na umělé stěně tento učitel nevyučuje.

Podle výpovědi v dotazníku by učitel č. 1 rád rozšířil výuku moderní gymnastiky u dívek, protože představuje spojení rytmu, gymnastiky a ovládání náčiní. Nemá k tomu však potřebné vybavení. U chlapců by svou výuku rozšířil o házenou a atletiku. Chtěl by zařadit větší škálu atletických disciplín, aby měl ve výuce více možností jak posílit celé tělo. Postoj ředitele hodnotí jako kladný, bez většího zájmu o předmět.

Učitel č. 2

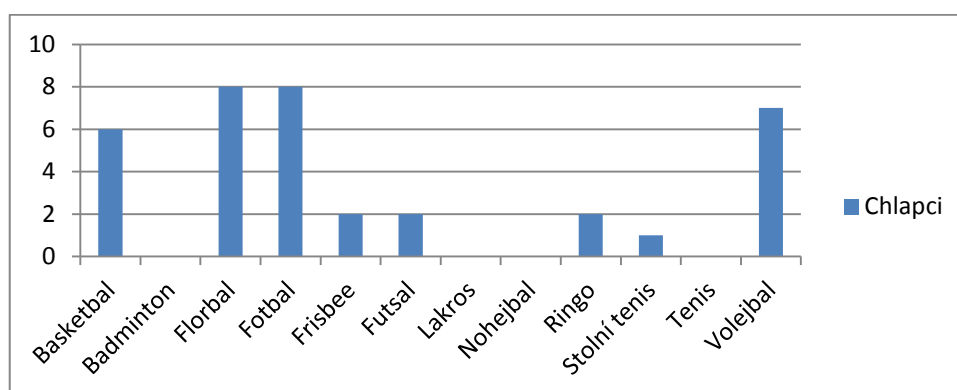
Grafy č. 4 – 6 se věnují vyhodnocení dotazníku získaného od učitele č. 2. Učitel č. 2 učí na Arcibiskupském gymnáziu. Je to muž, který má za sebou 27 let pedagogické praxe a v roce 1988 ukončil studium Tělesné výchovy a Biologie. Tuto kombinaci také v současné době vyučuje. Na Arcibiskupském gymnáziu je mu svěřena výuka tělesné výchovy pouze u chlapců. Mezi činnosti, kterým se věnoval, či stále věnuje, patří horolezectví a horská kola.

V dotazníku uvedl, že k většině vyučovaných aktivit má potřebnou sportovní výbavu, nejvíc však postrádá prostor. Jako nejčastěji zařazované aktivity vyjmenoval florbal a fotbal, pro jejich jednoduchost a dostupnost.



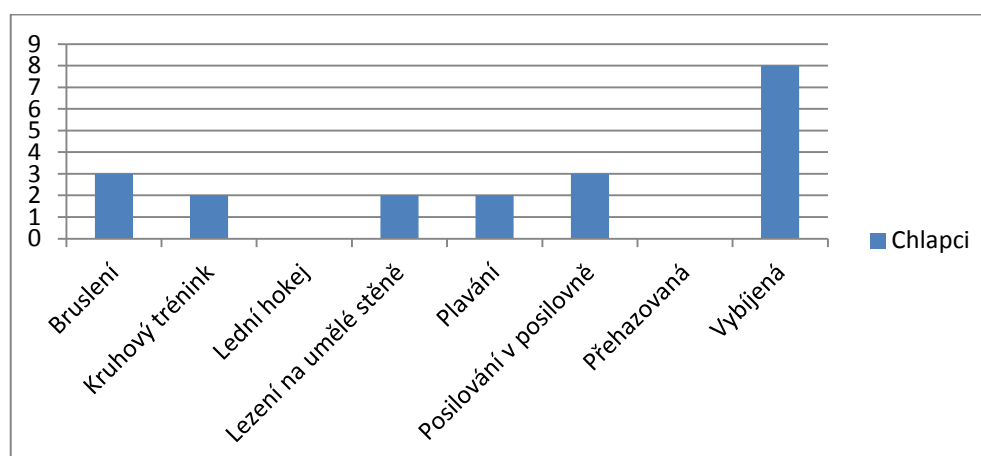
Graf č. 4: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 2.

Z grafu č. 4 je patrné, že učitel č. 2 se ve své výuce chlapců téměř nevěnuje gymnastickým cvičením. Atletice věnuje několik hodin ze své výuky, ale drtivou většinu náplně opět tvoří sportovní hry, které zastupují více než polovinu učiva.



Graf č. 5: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 2.

Graf č. 5 dokazuje učitelovu výpověď v otevřené otázce, že ze sportovních her je nejvíc zastoupen florbal a fotbal. Dalšími hojně vyučovanými sportovními hrami jsou volejbal a basketbal. Frisbee, futsal, ringo a stolní tenis se vyskytují maximálně v rozsahu dvou hodin ročně. Ostatní sportovní hry nejsou vyučovány vůbec.



Graf č. 6: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 2.

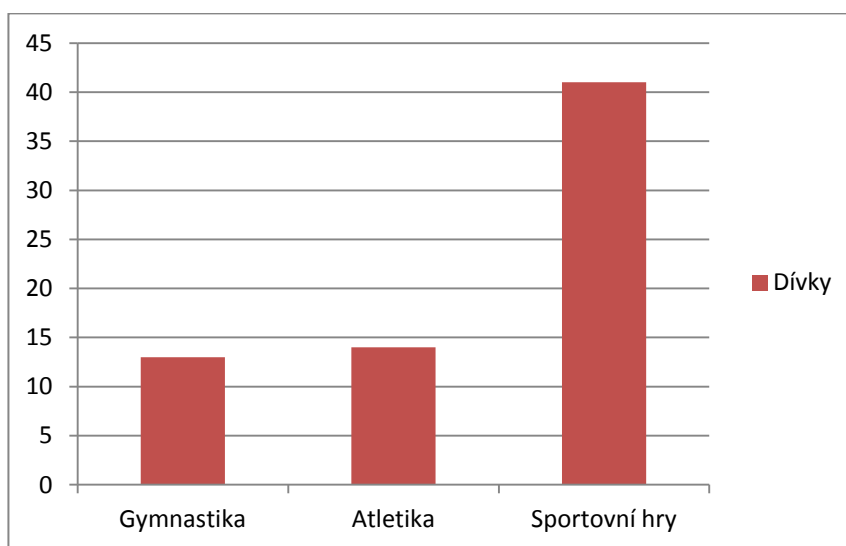
Graf č. 6 ukazuje, že učitel do výuky často zařazuje vybíjenou. Ostatní sportovní činnosti se vyskytují pouze zřídka. Je mezi nimi bruslení, posilování v posilovně, kruhový trénink, lezení na umělé stěně a plavání. Lední hokej a přehazovaná se v jeho výuce nevyskytují.

Učitel č. 6 by rád do své výuky častěji zařazoval lezení na umělé stěně, pokud by k tomu měl potřebné vybavení. K postoji ředitele školy k tělesné výchově, se vyjádřil tak, že není jeho prioritou, ale nepotápí ji.

Učitel č. 3

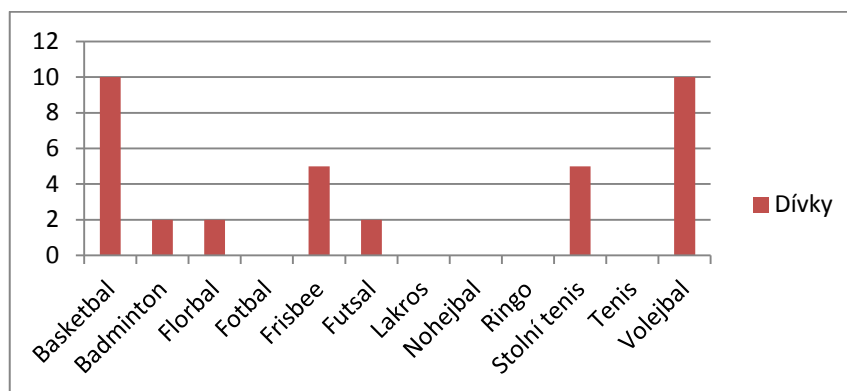
Grafy č. 7 – 9 ukazují výsledky, získané z dotazníku od učitele č. 3. Učitel č. 3 je žena, s 28 roky pedagogické praxe, která učí na Arcibiskupském gymnáziu. V roce 1983 ukončila studium Tělesné výchovy a Zeměpisu. Tuto kombinaci v současné době také vyučuje, tělesnou výchovu ovšem učí pouze dívky. Sporty, které jsou jí blízké, jsou odbíjena (volejbal) a orientační běh.

V dotazníku uvedla, že k většině vyučovaných aktivit má potřebnou výbavu, co ovšem nejvíce postrádá, jsou švihadla, gymbally, gymnastické tyče a kladina. V dotazníku uvedla, že výuku venku téměř neprovozuje, protože škola nemá venkovní prostory. V otevřené otázce napsala, že nejvíce zařazuje do výuky míčové hry a drobné pohybové hry, protože to žáci chtějí a baví je to.



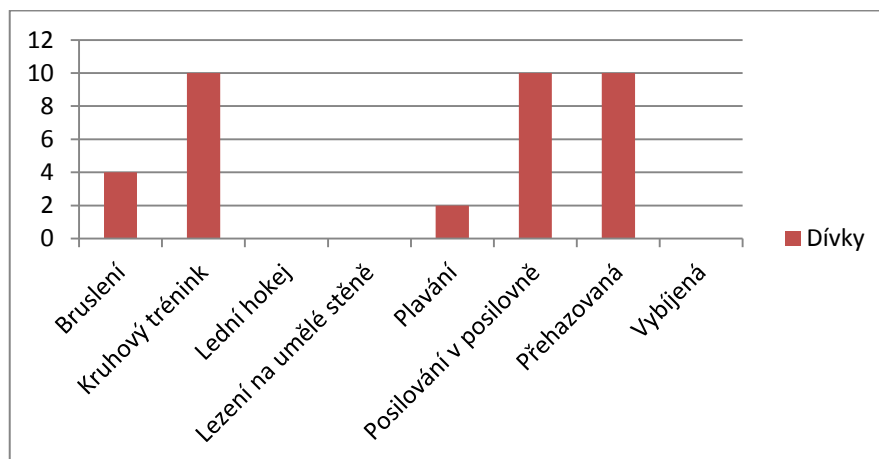
Graf č. 7: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 3.

V grafu č. 7 je opět vidět drtivá převaha sportovních her, které zastupují více než polovinu učiva. Učitel č. 3 ale věnuje nezanedbatelnou pozornost i výuce gymnastiky a atletiky.



Graf č. 8: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 3.

Jak ukazuje graf č. 8, mezi sportovními hrami převažuje výuka basketbalu a volejbalu. Několikrát do roka je náplní výuky také frisbee, stolní tenis, badminton, florbal a futsal. Ostatní sportovní hry vyučovány nejsou.



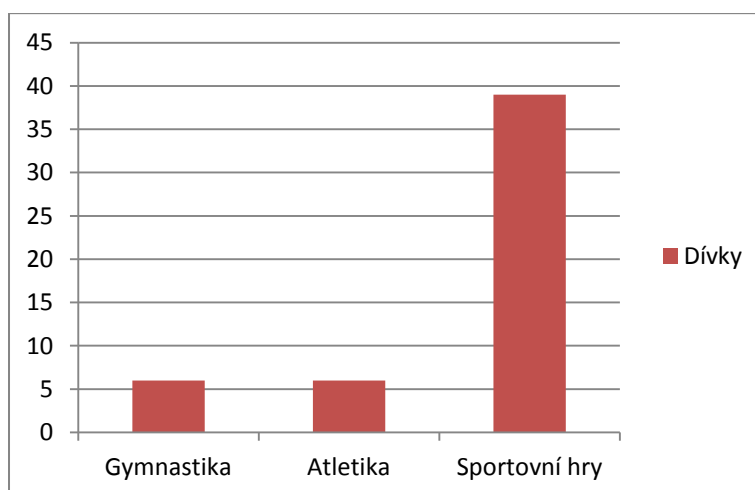
Graf č. 9: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 3.

Graf č. 9 popisuje zastoupení dalších sportovních činností ve výuce učitele č. 3. Mezi těmito činnostmi převládá kruhový trénink, posilování v posilovně a přehazovaná. Zastoupení těchto tří sportovních činností je dokonce stejně velké, jako zastoupení basketbalu a volejbalu ve výuce. Učitel č. 3 v úvodní části dotazníku uvedl volejbal, jak činnost, které se dlouhodobě věnoval, proto se silné zastoupení volejbalu a přehazované dalo očekávat. Několikrát do roka tvoří náplň výuky bruslení a plavání, ostatním činnostem se učitel ve své výuce nevěnuje.

Učitel č. 4

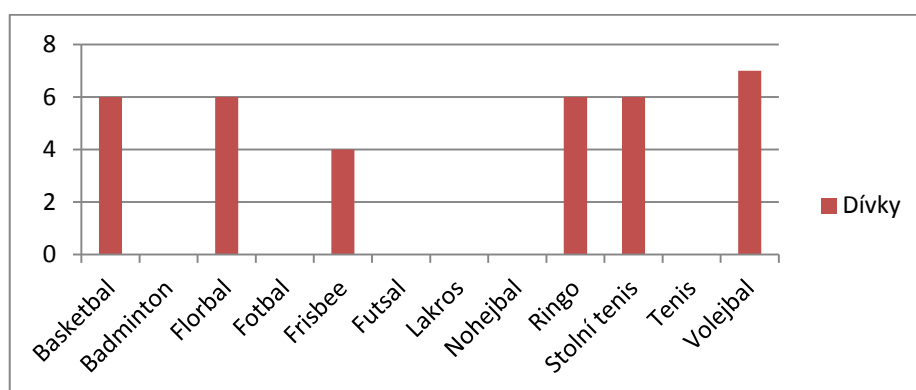
Grafy č. 10 – 12 zobrazují výsledky, získané vyhodnocením dotazníku učitele č. 4. Učitel č. 4 je žena, která učí na Arcibiskupském gymnáziu. Má za sebou 27 let pedagogické praxe. V roce 1972 ukončila studium Tělesné výchovy a Českého jazyka. V současné době však neučí český jazyk, ale pouze tělesnou výchovu dívek. Sporty, kterým se dlouhodobě věnovala, popřípadě stále věnuje, jsou kondiční a zdravotní gymnastika, džezgymnastika a volejbal.

Stejně jako její kolegové v dotazníku uvedla, že k většině aktivit, které zařazuje do výuky tělesné výchovy, má potřebnou sportovní výbavu. Postrádá ovšem školní hřiště pro výuku venku. Na otevřenou otázku, kterou z aktivit zařazuje do výuky nejčastěji a proč, odpověděla, že kondiční gymnastiku, protože se dnešní studenti málo hýbou.



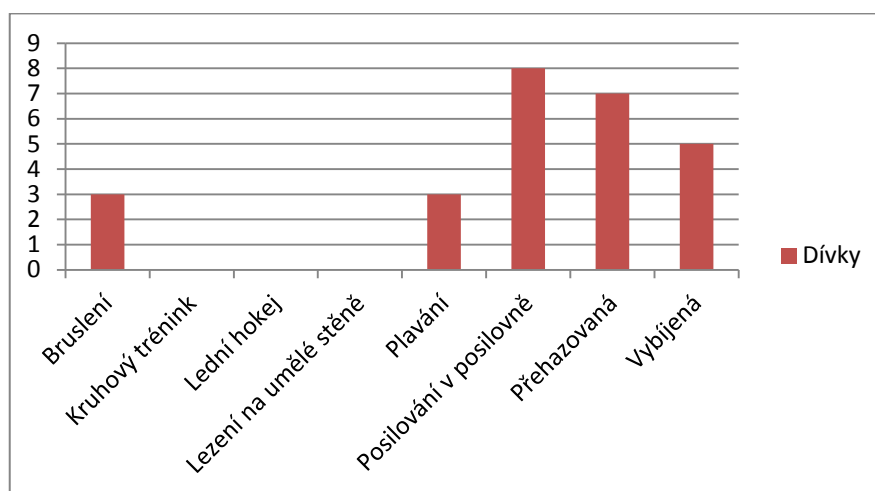
Graf č. 10: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 4.

Graf č. 10 ukazuje absolutní převahu sportovních her také u této učitelky. Výuka a atletiky a gymnastiky je vyrovnaná, ve srovnání se sportovními hrami však zanedbatelná. To je vzhledem k učitelčině dlouhodobé osobní zkušenosti s různými druhy gymnastiky překvapivé a je to v rozporu s její odpovědí, že nejvíce do své výuky zařazuje kondiční gymnastiku.



Graf č. 11: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 4.

Na grafu č. 11 vidíme, že ze sportovních her má největší zastoupení volejbal, což bylo očekáváno, protože učitelka volejbal uvedla mezi svými sporty. Velké zastoupení má také basketbal, florbal, ringo, stolní tenis a frisbee. Badminton, fotbal, futsal, lakros, nohejbal a tenis se nevyskytují ve výuce této učitelky vůbec.



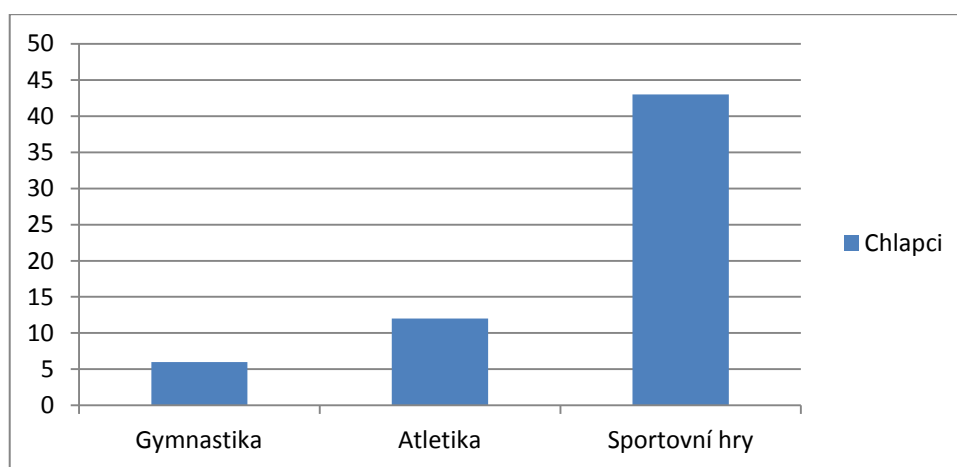
Graf č. 12: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 4.

Z dalších sportovních činností tvoří největší zastoupení posilování v posilovně, jak ukazuje graf č. 12. Hodně hodin je věnováno také výuce přehazované a vybíjené. Několikrát do roka jde učitelka s dětmi bruslit či plavat. Kruhovému tréninku, lednímu hokeji ani lezení na umělé stěně se učitelka s žáky nevěnuje.

Učitel č. 5

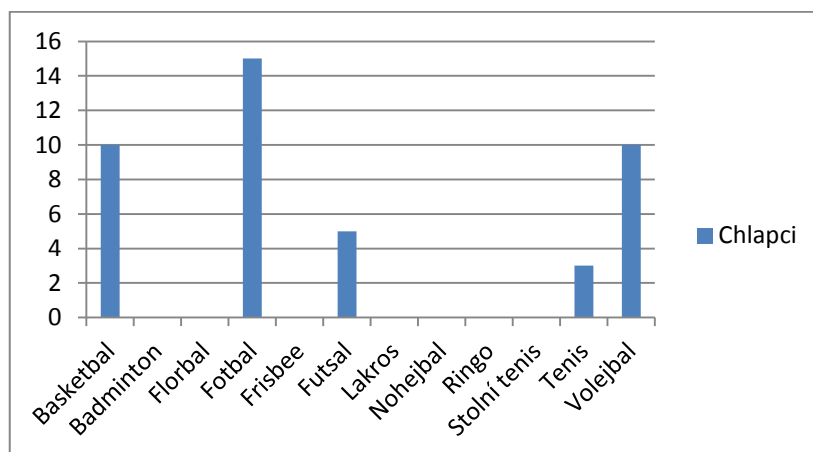
Grafy č. 13 – 15 ukazují výsledky, vyhodnocené na základě dotazníku vyplněného učitelem č. 5. Učitel č. 5 je muž, s 16 lety pedagogické praxe, který učí na Gymnáziu Arabská. V roce 1999 vystudoval obor Tělesná výchova a Biologie. Tuto kombinaci také v současné době vyučuje. Tělesnou výchovu učí pouze u chlapců. Sport, kterému se dlouhodobě věnoval, či stále věnuje, je gymnastika.

V dotazníku uvedl, že mu škola poskytuje potřebnou výbavu pro výuku. V otevřené otázce napsal, že do výuky zařazuje nejčastěji míčové hry.



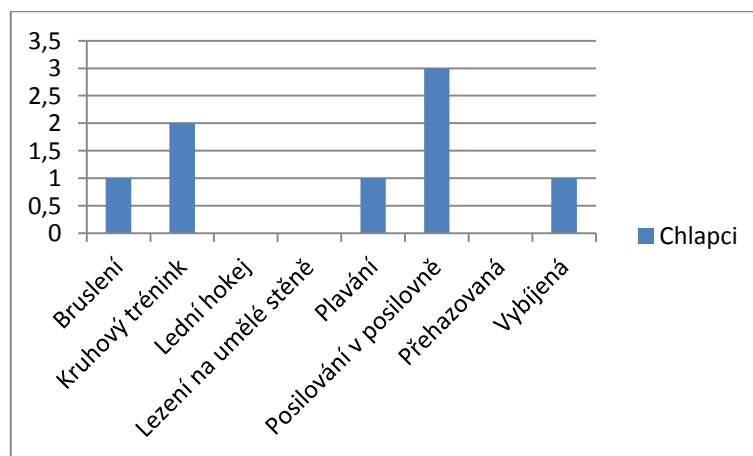
Graf č. 13: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 5.

Graf č. 13 ukazuje, že výuka sportovních her převládá i u učitele č. 5, jak ostatně sám uvedl. Výuka atletiky i gymnastiky je ve výrazné menšině, ale atletika je zastoupená dvakrát tolik, co gymnastika. Větší zastoupení atletiky očekáváme u všech učitelů Gymnázia Arabská, protože jak již bylo řečeno, má vlastní atletický stadion.



Graf č. 14: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 5.

Graf č. 14 ukazuje, že ze sportovních her u učitele č. 5 absolutně převládá fotbal. Hojně zastoupená je také výuka basketbalu a volejbalu. Z ostatních sportovních her tento učitel vyučuje pouze futsal a tenis.



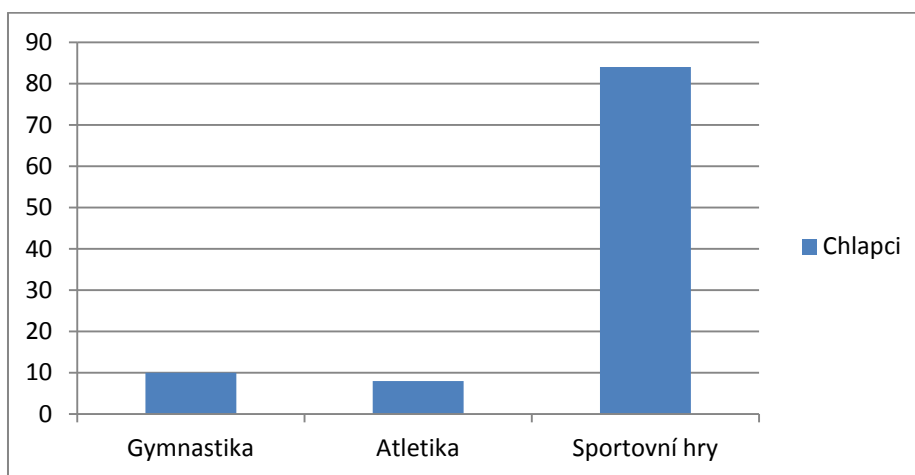
Graf č. 15: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 5.

Graf č. 15 ukazuje zastoupení dalších sportovních činností vyskytujících se ve výuce učitele č. 5. Zastoupení všech vyučovaných činností je velmi malé, pouze v rozsahu jedné až tří hodin. Nejvíce je zastoupeno posilování v posilovně, pak kruhový trénink a nakonec bruslení, plavání a vybíjená. Lední hokej, lezení na umělé stěně a přehazovaná učitel do výuky vůbec nezařazuje.

Učitel č. 6

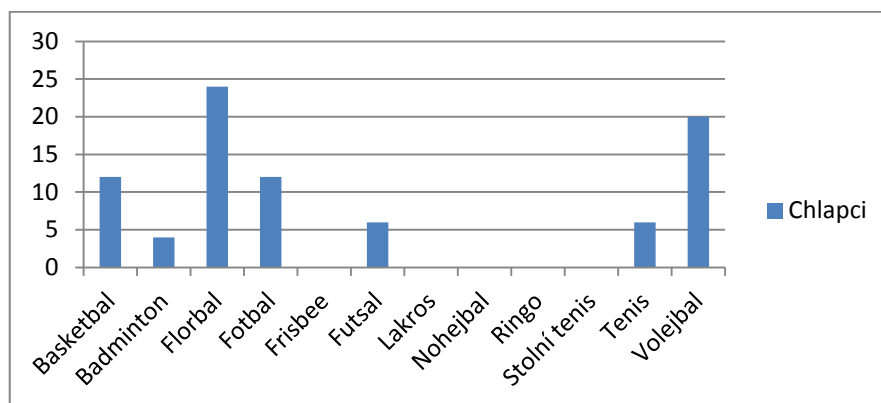
Grafy č. 16 – 19 ukazují vyhodnocení dotazníku, získaného od učitele č. 6. Učitel č. 6 je muž, který ukončil v roce 1978 studium Tělesné výchovy a Branné výchovy. V současné době učí tělesnou výchovu chlapců na Gymnáziu Arabská a jeho pedagogická praxe činí 37 let. O svých předchozích sportovních zkušenostech neuvedl žádné údaje, otázku nechal nevyplněnou.

Na otázku, zda má ve škole potřebnou sportovní výbavu k vyučovaným aktivitám, odpověděl, že ano, stejně jako jeho kolega (učitel č. 5). Podle výpovědi v otevřené otázce nejvíce vyučuje basketbal a florbal, protože je při nich zapojeno hodně studentů.



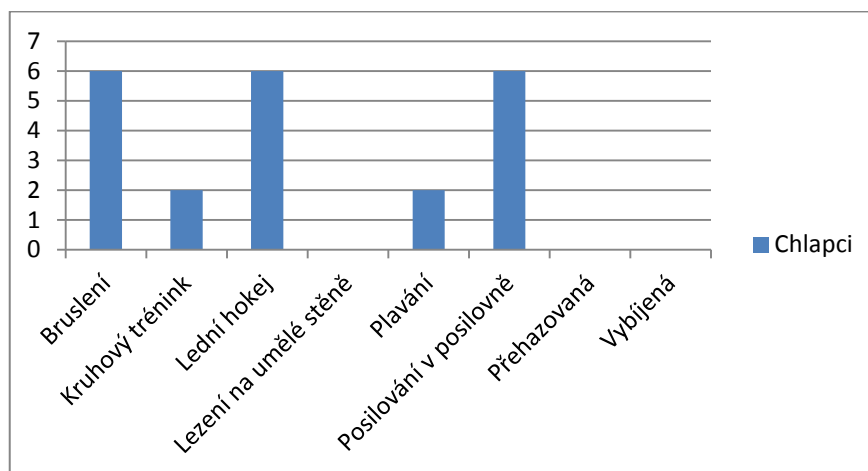
Graf č. 16: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 6.

Graf č. 16 ukazuje opět většinové zastoupení sportovních her. Překvapivé ale je, že atletika je zastoupena méně, než gymnastika. Tím spíš, že jde o výuku chlapců.



Graf č. 17: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 6.

Z grafu č. 17 je vidět, že převažuje výuka florbalu, druhým v pořadí je volejbal a třetími nejvyučovanějšími sportovními hrami je basketbal a fotbal. Učitel zahrnuje do výuky také futsal a tenis, párkrát do roka i badminton. Ostatní sportovní hry nevyučuje vůbec.



Graf č. 18: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 6.

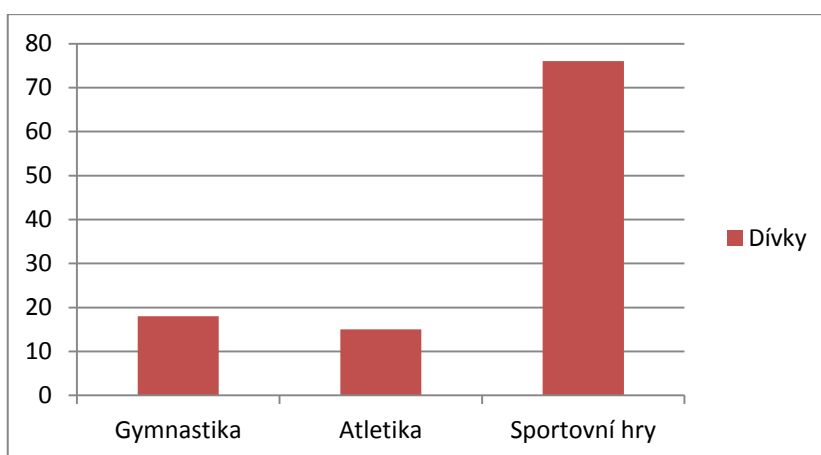
Graf č. 18 ukazuje vyrovnanost zastoupení bruslení, ledního hokeje a posilování v posilovně. Všechny tyto činnosti jsou však méně zastoupeny, než většina vyučovaných sportovních her. Dvakrát do roka vyučuje učitel kruhový trénink a chodí s žáky plavat.

Učitel č. 6 by rád chodil s dětmi více plavat, a to ze zdravotních důvodů. Je překvapivé, že byl z dotazovaných jediný, kdo uvedl, že by ve škole rád měl vlastní bazén. Postoj ředitelky k tělesné výchově zhodnotil jako vstřícný.

Učitel č. 7

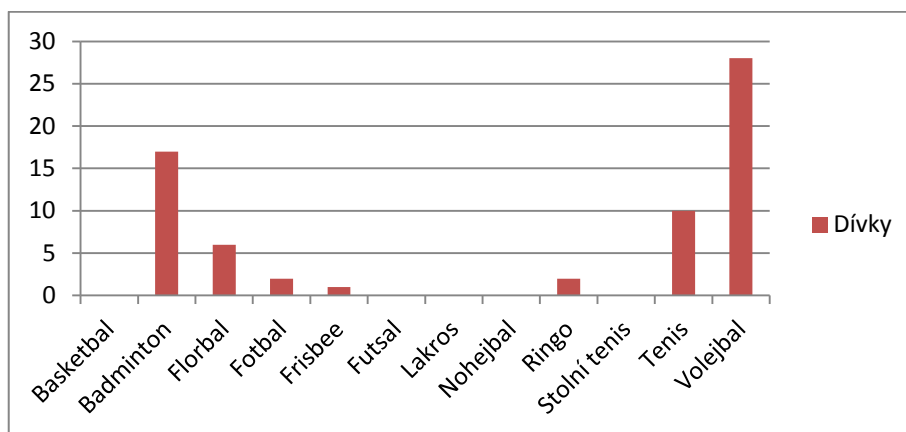
Grafy č. 19 – 21 ukazují výsledky, získané na základě dotazníku vyplněného učitelem č. 7. Učitel č. 7 je žena, která má nejvíce pedagogické praxe (44) ze všech učitelů, kteří se zúčastnili výzkumu. V roce 1971 ukončila studium Tělesné výchovy a Biologie. V současné době učí na Gymnáziu Arabská pouze tělesnou výchovu dívek. Sporty, kterým se věnovala, či stále věnuje, jsou sportovní gymnastika a tenis.

Jako oba její kolegové uvedla, že má ve škole potřebnou sportovní výbavu k vyučovaným aktivitám. V otevřené otázce uvedla, že nejčastěji do výuky zařazuje sportovní hry, protože rozvíjí kolektiv a nutí žáky dodržovat pravidla, a sportovní gymnastiku, protože rozvíjí koordinaci pohybů.



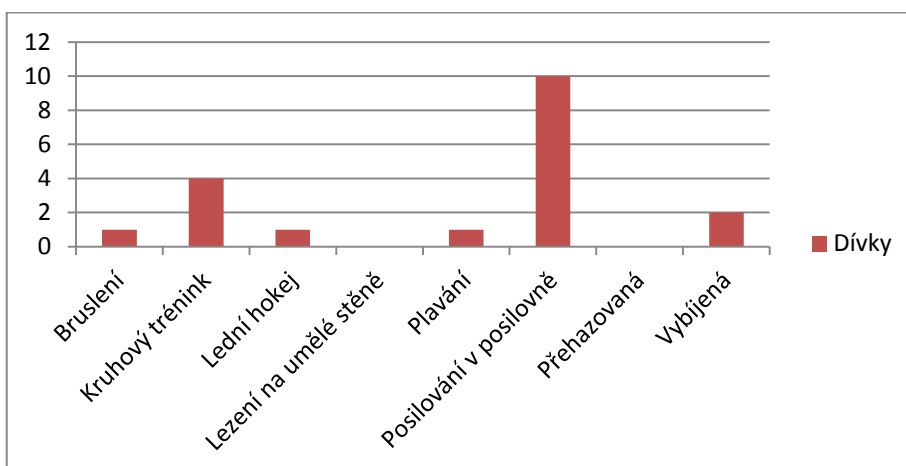
Graf č. 19: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 7.

Graf č. 19 ukazuje převahu sportovních her i u této učitelky. Gymnastika je opět vyučována o pár hodin více, než atletika.



Graf č. 20: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 7.

Graf č. 20 dokazuje drtivou převahu výuky volejbalu. Z dalších sportovních her jsou poměrně hojně zastoupeny individuální sportovní hry – badminton a tenis. Ojediněle tvoří náplň výuky fotbal, ringo a frisbee. Basketbal, futsal, lakros, nohejbal a stolní tenis není vyučován vůbec.



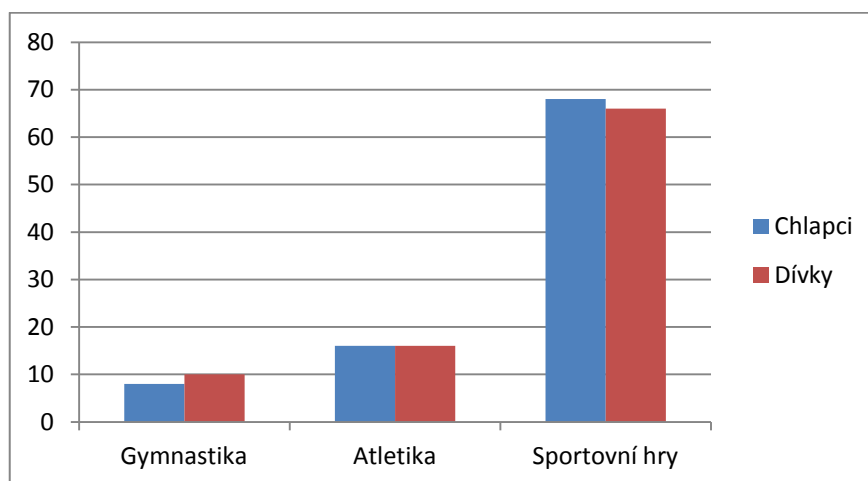
Graf č. 21: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 7.

Graf č. 21 ukazuje, že mezi dalšími sportovními činnostmi je nejvíce zastoupeno posilování v posilovně. Čtyřikrát do roka tvoří náplň výuky kruhový trénink, dvakrát vybíjená a pouze jednou ročně učitelka vezme žáky na bruslení, lední hokej a plavání. Ve výuce se vůbec nevyskytuje přehazovaná a lezení na umělé stěně.

Učitel č. 8

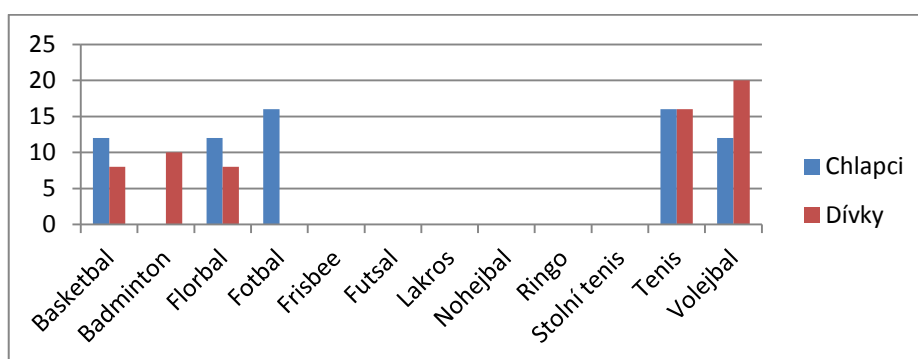
Grafy č. 22 – 25 znázorňují výsledky z dotazníku, vyplněném učitelem č. 8. Jedná se o ženu, která vyučuje na Gymnáziu Arabská tělesnou výchovu a biologii. Tento obor také v roce 2004 vystudovala. Počet roků pedagogické praxe činí 11 let a vyučuje hodiny chlapců i dívek. Sporty, kterým se věnovala, či stále věnuje, jsou atletika a volejbal.

Protože jde o poslední z dotazovaných, můžeme na základě její odpovědi říct, že všem učitelům z Gymnázia Arabská škola poskytuje potřebnou sportovní výbavu pro výuku. Tato učitelka v otevřené otázce napsala, že nejvíce vyučuje sportovní hry, protože je při nich zapojeno nejvíce studentů.



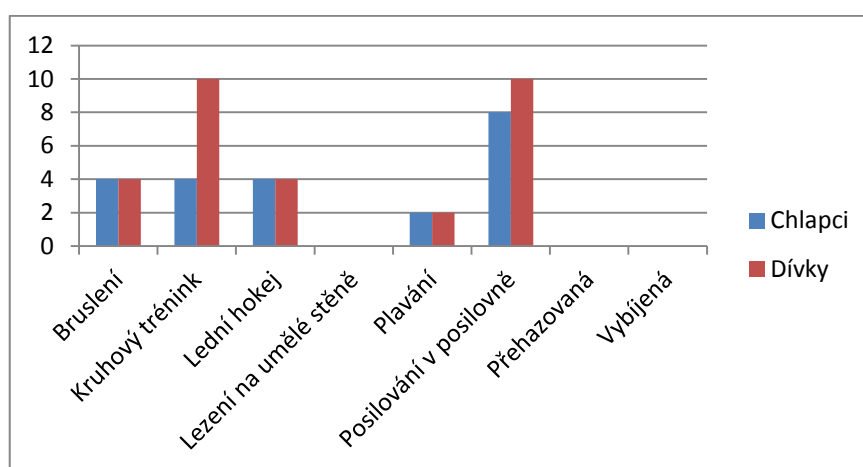
Graf č. 22: Zastoupení hlavních sportovních odvětví ve výuce učitele č. 8.

Graf č. 22 ukazuje převahu sportovních her, nad atletikou a gymnastikou. U výuky gymnastiky je mírně větší zastoupení ve výuce dívek, to je však kompenzováno, mírně převažujícím zastoupením sportovních her, ve výuce chlapců. Zastoupení atletiky převažuje nad zastoupením gymnastiky.



Graf č. 23: Zastoupení jednotlivých sportovních her ve výuce učitele č. 8.

Graf č. 23 dokazuje opět mezi sportovními hrami ve výuce dívek převahu volejbalu. Druhou nejzastoupenější sportovní hrou dívek je tenis, třetí badminton a nakonec florbal a basketbal. Fotbal, frisbee, futsal, lakros, nohejbal, ringo a stolní tenis se ve výuce dívek vůbec nevyskytuje. Výuka chlapců je nejvíce zastoupena fotbalem a tenisem. Druhými v pořadí jsou: basketbal, florbal a volejbal. Zbylé sportovní hry nejsou vyučovány vůbec.

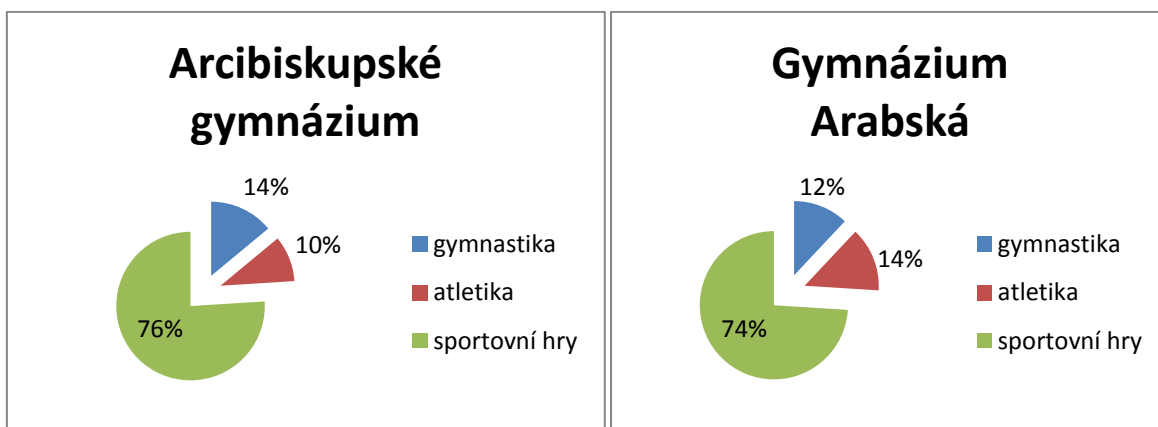


Graf č. 24: Zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, u učitele č. 8.

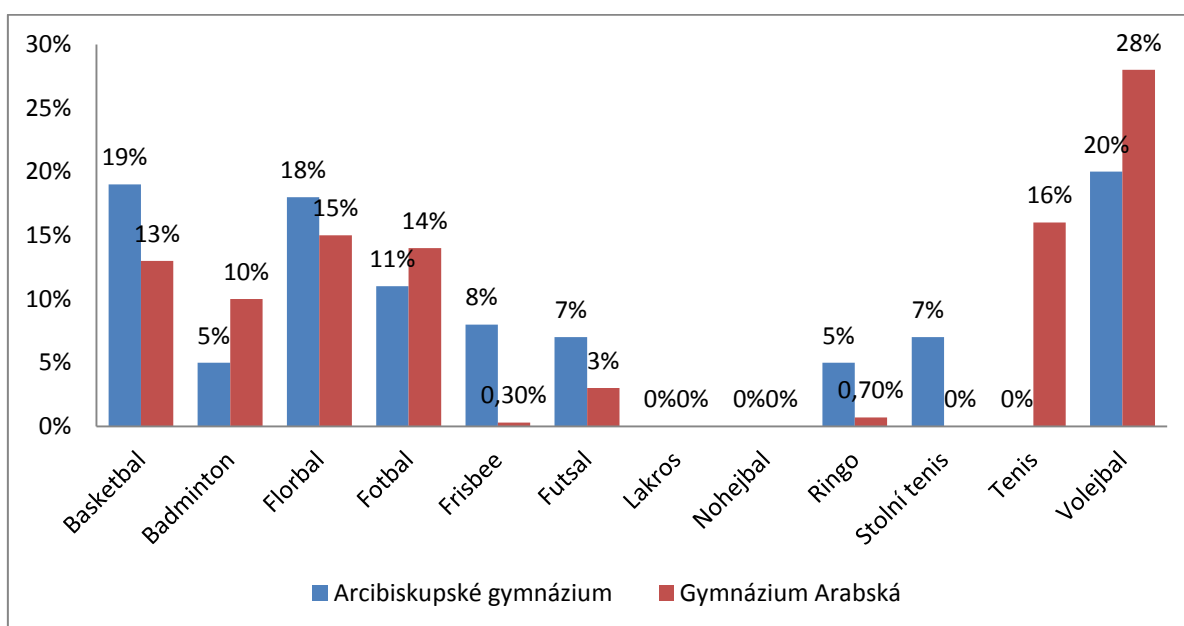
Graf č. 24 ukazuje převahu výuky kruhového tréninku a posilování v posilovně u dívek. U chlapců je na prvním místě pouze posilování v posilovně. Kruhový trénink je zastoupen méně. Čtyřikrát ročně chodí učitelka s chlapci i dívkami na bruslení, lední hokej a dvakrát do roka plavat. Do výuky chlapců ani dívek nezařazuje lezení na umělé stěně, přehazovanou ani vybíjenou.

4.3.2 Porovnání dat z obou gymnázií

Jeden z dílčích cílů byl porovnat výsledky z obou gymnázií. Z grafů č. 25 a 26 je vidět, že zastoupení hlavních sportovních odvětví se mezi Arcibiskupským gymnáziem a Gymnáziem Arabská příliš neliší. To mě velmi překvapuje, protože Gymnázium Arabská má vlastní atletický stadion. Podmínky pro výuku atletiky jsou tedy velmi příznivé, což se ve výsledném porovnání s Arcibiskupským gymnáziem, které nemá pro výuku atletiky prostředky téměř žádné, projevilo jen s rozdílem čtyř procent. Gymnastika se o dvě procenta víc vyskytuje ve výuce na Arcibiskupském gymnáziu. To by se dalo očekávat, protože Arcibiskupské gymnázium nemá moc možností, pro výuku venku, většina výuky tedy probíhá vevnitř a výuka gymnastiky je pro vnitřní podmínky vyhovující. Přibližně tři čtvrtiny výuky tvoří na obou gymnáziích sportovní hry.

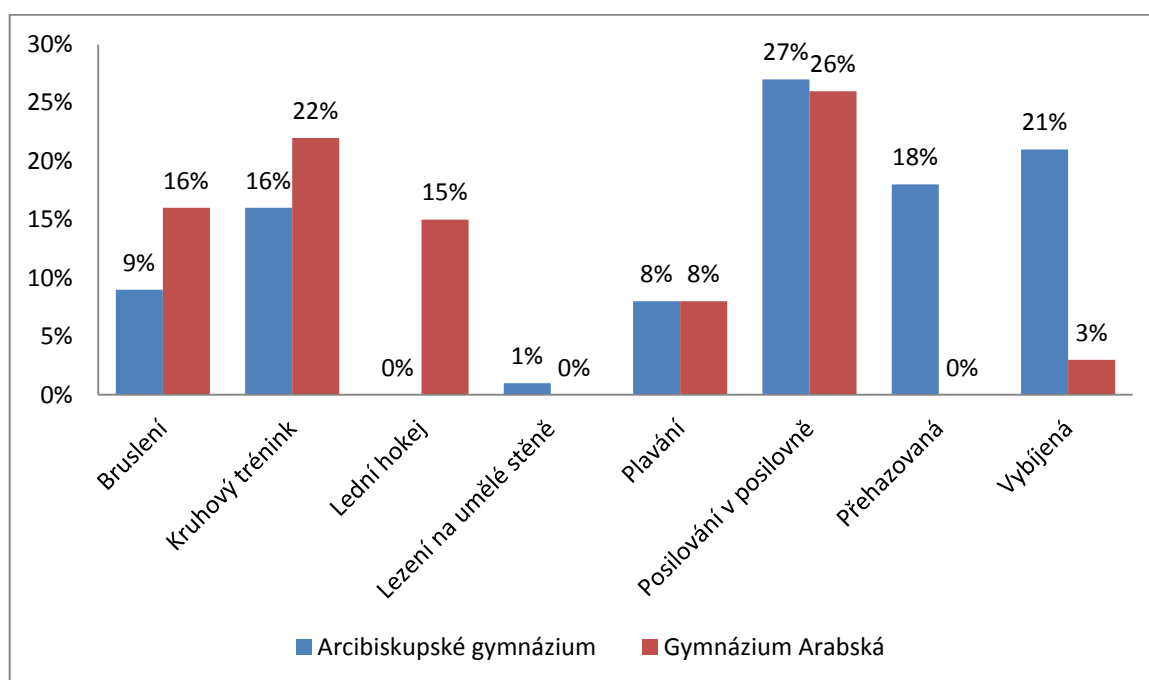


Grafy č. 25, 26: Procentuální zastoupení hlavních sportovních odvětví.



Graf č. 27: Porovnání zastoupení jednotlivých sportovních her mezi gymnázii.

Jak ukazuje graf č. 27, volejbal je dominantou mezi sportovními hrami vyučovanými na Gymnáziu Arabská. Tento výsledek jsem předpokládala, protože volejbal má na tomto gymnáziu velkou tradici. Během roku jsou na Gymnáziu Arabská pořádány turnaje, kterých se účastní kromě družstev tříd také družstvo učitelů. Na Arcibiskupském gymnáziu není výuka volejbalu ve srovnání s jinými sportovními hrami tak dominantní. Na Arcibiskupském gymnáziu má větší zastoupení výuka basketbalu, florbalu, frisbee, futsalu a ringa, než na Gymnáziu Arabská. Na Gymnáziu Arabská má oproti Arcibiskupskému gymnáziu větší zastoupení ve výuce pouze badminton a fotbal. Zvlášť uvádím tenis, který mají pouze na Gymnáziu Arabská, a stolní tenis, který se naopak vyučuje pouze na Arcibiskupském gymnáziu. Výuka tenisu na Arcibiskupském gymnáziu není možná, protože k tomu škola nenabízí potřebné prostředky. Domnívala jsem se, že ze stejného důvodu není na Gymnáziu Arabská vyučován stolní tenis. K mému překvapení jsem ale zjistila, že škola „ping-pongové“ stoly vlastní. Důvody, proč jej učitelé do své výuky nezařazují, tedy zůstávají skryté. Ani jedno z gymnázií nevyučuje lakros a nohejbal.



Graf č. 28: Porovnání zastoupení dalších sportovních činností, vyskytujících se ve výuce TV, mezi gymnázii.

V grafu č. 28 vidíme zastoupení ostatních sportovních činností. Na obou gymnáziích se zhruba v stejném zastoupení ve výuce vyskytuje posilování v posilovně. Učitelé z Gymnázia Arabská oproti učitelům z Arcibiskupského gymnázia s žáky častěji provozují kruhový trénink a bruslení. Překvapující je, že se na Gymnáziu Arabská v poměrně vysokém procentu vyskytuje výuka ledního hokeje. Ten na Arcibiskupském do výuky nezařazuje žádný z učitelů. Na gymnáziu Arabská učitelé vůbec nevyučují přehazovanou a vybíjená má ve srovnání s Arcibiskupským gymnáziem také malé zastoupení. Výuka plavání je zařazována na obou školách stejně. Lezení na umělé stejně zřejmě učitelé není považováno za přínosné a atraktivní, neboť je na Arcibiskupském gymnáziu vyučováno pouze ojediněle, a na Gymnáziu Arabská vůbec.

5 Diskuse

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit zastoupení jednotlivých sportovních odvětví na Arcibiskupském gymnáziu a Gymnáziu Arabská v Praze. Výzkum byl proveden na základě dotazníku, podaného jednotlivým vyučujícím tělesné výchovy na každém z gymnázií. Přesto, že výpovědi učitelů nelze chápat jako podání objektivního obrazu náplně hodin tělesné výchovy, závěry, které přinesly, mají určitou důležitost.

Při porovnávání obou gymnázií jsem vycházela ze základních odlišností těchto škol. Je obecně známo, že na Arcibiskupském gymnáziu není sportování prioritou. Škola se vyznačuje například výukou latiny či náboženské nauky. Pokusy o otevření semináře odbíjené, v době mého studia, byly nakonec vždy ředitelem školy vetovány. To i přesto, že kapacita semináře byla v prvním kole naplněna. Přednost dostaly jiné předměty, například seminář řečtiny. To vypovídá o tom, že v očích ředitele školy je tělesná výchova předmět s malou důležitostí. Podmínky tělesné výchovy na tomto gymnáziu se zhoršují, peníze na nové pomůcky nejsou, a jak již bylo řečeno, v současné době se nepronajímá ani atletický stadion. V době mého studia na této škole se několikrát stalo, že byla hodina tělesné výchovy náhle zrušena, protože v tělocvičně, která se nachází v podzemních prostorách, byla taková zima, že výuka nebyla možná.

Snad jen málo škol by se od Arcibiskupského gymnázia lišilo tak, jako Gymnázium Arabská. Jde o školu s výrazným sportovním zaměřením. Tělesná výchova má na škole velmi dobrou tradici a výuka probíhá na vysoké úrovni. Žáci absolvují již během prvního ročníku studia testy různých sportovních dovedností, jejichž výsledky si učitelé zaznamenávají a pracují s nimi při motivaci ke zlepšení výkonů v dalších ročnících. Škola také pořádá různé turnaje a účastní se mnoha soutěží, které jsou středním školám nabízeny. Nutno ještě podotknout, že je v těchto soutěžích obvykle velmi úspěšná. Učitelé si pochvalují dobrou vybavenost školy, a podmínky pro sportování žáků se neustále zlepšují. V letošním roce škola dokonce zakoupila běžecké vybavení, které si mohou studenti za malý poplatek zapůjčit během lyžařských kurzů, ale i pro osobní účely. Je tedy zřejmé, že toto gymnázium podporuje sport i mimo instituci školy a žáky vede k tomu, aby se sportování stalo běžnou součástí jejich života.

Myslím si, že je v dnešní době problémem mnoha škol, nejen Arcibiskupského gymnázia, že nepřikládají tělesné výchově dostatečnou důležitost. Existuje přitom mnoho výzkumů, které potvrzují klady tělesné výchovy, a obecně sportu. Studenti prokazují po sportovní aktivitě mnohem lepší koncentraci a práce v hodinách postupuje rychleji. Zvýšená dotace hodin tělesné výchovy se však vyskytuje velmi zřídka. Na Arcibiskupském gymnáziu mají dvouhodinovou dotaci zařazenou v podobě dvou hodin za sebou, a žáci tak mají pohyb ve škole pouze jednou týdně. Dotazník, uvedený v této práci, se k tomu bohužel vůbec nevyjadřuje, protože její rozsah je omezený, a z hlediska zastoupení sportovních odvětví ve výuce to není důležité. K celkovému pochopení výpovědí učitelů by ale bylo přínosné zjistit jejich postoj k tělesné výchově a formám jejich realizace. Zajímalo by mě také, zda bylo rozhodnutí ředitele sjednotit výuku do jednoho dne, nebo jestli učitelům nepřijde důležité, aby měli studenti pohyb vícekrát týdně. Osobně si myslím, že je výuka takto nastavena čistě z praktických důvodů. Skýtá to výhody při tvorbě rozvrhu i organizaci výuky.

Pokud by k tomu byl dostatek prostoru, bylo by zajímavé kromě zpovědi učitelů, zjistit také pohledy jejich studentů. Vyšetřit, jaká sportovní odvětví by ve výuce rádi provozovali, zda jsou otevření poznávání a učení se nových sportovních aktivit, co je pro ně v hodinách tělesné výchovy důležité a jaké přínosy od nich očekávají. Důležité poznatky by přineslo i porovnání důležitosti předmětu Tělesná výchova, v očích studentů z Gymnázia Arabská, se studenty z Arcibiskupského gymnázia.

Ideální by bylo, vést s učiteli i studenty přímý rozhovor, kde bych mohla reagovat na jejich odpovědi, případně lépe zformulovat otázky, pokud by nebyly jasné položeny. V dotazníku, na základě kterého vznikly výpovědi v této práci, jsem často postrádala souvislosti k uvedeným odpovědím. Myslela jsem si, že bude lepší, když respondentům poskytnu potřebný čas na promyšlení odpovědí. Ukázalo se ale, že osobní rozhovor by podal ucelenější obraz o jejich pohledu na náplň hodin tělesné výchovy. Takový postup by ale předpokládal vstřícný přístup učitelů k mému šetření a jejich zájem o zlepšení jejich vlastní výuky.

Dalším zajímavým výzkumem k dokreslení zastoupení jednotlivých sportovních odvětví ve výuce tělesné výchovy, by bylo srovnat výpovědi učitelů, školní vzdělávací

program a záznamy o náplni hodin, uvedené v třídních knihách. I tady jsem ale mírně skeptická, protože ani záznam v třídní knize vždy neodpovídá skutečnosti. Myslím si, že většina učitelů považuje vyplňování třídní knihy za otravnou povinnost a zbytečnost. K plnému dokreslení situace by tedy bylo potřeba udělat rozsáhlý výzkum, který by výuku tělesné výchovy monitoroval po celý rok. V takovém případě by byly výsledky výzkumu plně objektivní.

Pokud bych měla příležitost znovu sestavit dotazník pro učitele, pro výzkum v této práci, udělala bych jednu zásadní změnu, která by mi velice pomohla při vyhodnocování a myslím si, že by i zlepšila objektivnost výpovědí. Počty hodin, které učitelé uváděli k jednotlivým sportovním odvětvím či aktivitám, byly pouze orientační, podle jejich aktuálního pocitu. Nebyla jim dána žádná hranice. Ke zpřesnění výpovědí by bylo potřeba spočítat celkový počet hodin tělesné výchovy za školní rok, který je u obou škol stejný, protože obě gymnázia mají dotaci dvě hodiny týdně. Pak by byly konkrétní počty hodin jednotlivých sportovních odvětví mezi sebou snáze srovnatelné, protože by nebylo nutné je přepočítávat na procenta, čímž se výsledky mírně zkreslují. Obraz by byl reálnější, protože z jednotlivých odpovědí by bylo možné sestavit celý roční plán výuky tělesné výchovy. Takto bohužel často došlo k tomu, že po sečtení všech hodin, které učitelé v dotazníku uvedli, celkové číslo převyšovalo roční dotaci tělesné výchovy na škole, nebo naopak dotaci ani nebyla naplněna. Zajímavé je, že vyšší čísla jsem dostávala po sečtení hodin u učitelů z Gymnázia Arabská, a nižší u učitelů z Arcibiskupského gymnázia.

Další nedostatky v mém dotazníku spatřuji v tom, že nerozlišuje výuku v jednotlivých ročnících, která může být také odlišná. Přesnější by bylo porovnávat mezi sebou jednotlivé ročníky, kde se výuka také může mírně lišit.

Výzkum také vůbec neukazuje zastoupení kurzů, které v průběhu studia na obou gymnáziích studenti absolvují. I to by bylo k dokreslení pohledu na výuku tělesné výchovy na těchto školách vhodné.

6 Závěry

Výsledky výzkumu ukázaly, že:

1. Výuka gymnastiky, stejně jako výuka atletiky, je dnešními učiteli vyučována v minimálním poměru, při srovnání s výukou sportovních her. Ve výpovědích všech dotazovaných učitelů výuka sportovních her drtivě převládá.
2. Přesto, že Gymnázium Arabská má vlastní atletický areál s tartanovou plochou, má tedy dobré prostory pro výuku atletiky a Arcibiskupské gymnázium má k dispozici pouze školní tělocvičny, rozdíl v zastoupení atletiky ve výuce na těchto gymnáziích není markantní. Materiální vybavenost zřejmě nezvyšuje procento zastoupení sportovního odvětví ve výuce.
3. Na Gymnáziu Arabská mezi vyučovanými sportovními hrami významně převládá výuka volejbalu, přesně, jak jsme se v hypotéze (H4) domnívali (na základě informací od některých studentů). Oproti ostatním sportovním hrám je zastoupení volejbalu ve výuce téměř dvojnásobné. Překvapivé je, že i na Arcibiskupském gymnáziu je mezi sportovními hrami zastoupení volejbalu největší. Je však srovnatelné s dalšími hojně zastoupenými sportovními hrami – basketbalem a florbalem.
4. Nabídka sportovních her na Gymnáziu Arabská není rozmanitější, než na Arcibiskupském gymnáziu. Svým studentům mohou navíc nabídnout výuku tenisu, oproti Arcibiskupskému gymnáziu jim ale nenabízejí výuku stolního tenisu. Po tomto zjištění jsem se domnívala, že Gymnázium Arabská nevlastní stoly na stolní tenis, a proto tato sportovní hra není do výuky zařazena. Zjistila jsem ale, že gymnázium stoly vlastní, pouze nenašla vhodné prostory pro jejich umístění. Hraní stolního tenisu bývá přitom mezi studenty velmi oblíbené, mnohokrát jsem se setkala s tím, že se mu věnovali sami během pauzy mezi hodinami.
5. Na žádném z gymnázií se nevyučuje nohejbal a lakros. Je to překvapivé obzvlášť u nohejbalu, protože jde o hru, která vznikla v dvacátých letech 20. století u nás. Musíme však uznat její objektivní nevýhodu, a tou je zapojení pouze malého počtu

hráčů v této sportovní hře. To bude zřejmě důvodem, proč není vyučován ani na pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, a proč jej tedy ani učitelé gymnázií do své výuky nezahrnují. Lakros oproti tomu na pedagogické fakultě UK vyučován je, ve výuce dotazovaných učitelů však přesto obsažen není. Ani jedno z gymnázií zřejmě nevlastní potřebné vybavení a učitelům nepřipadá tato sportovní hra natolik přínosná, aby o pořízení potřebného vybavení usilovali.

6. Výuce plavání se v dnešní době nepřisuzuje taková důležitost jako dřív. V osnovách, které jsem uvedla v kapitole 3.4 *Vývoj obsahu TV v minulém století*, bylo plavání nedílnou součástí výuky na gymnáziích. V některých osnovách je dokonce uváděno formou celého kurzu. Dnes výuka plavání mnohdy končí na základní škole. Přitom plavání je vhodné pro organismus v každém věku. Nezatěžuje klouby a velmi účinně ovlivňuje všechny složky tělesné zdatnosti. Učitelům ale zřejmě nahání strach riziko utonutí a výuka v neznámém prostředí.

Výše uvedené poznatky přináší především učitelům gymnázií, kterých se to týká, náměty k zamyšlení nad vlastní výukou. Myslím si, že učitelé si sami neuvědomují, jak moc v jejich výuce dominuje zastoupení sportovních her. Výuku gymnastiky někteří učitelé uvedli jako velmi důležitou. Přesto je v porovnání s výukou sportovních her „převálcována“. Tato práce jim o tom přináší přesvědčivé důkazy, na základě jejich vlastních výpovědí. Bylo by přínosné, kdyby každý vyučující tělesné výchovy konfrontoval sám sebe s výsledky výzkumu a poznatky zahrnul do praxe.

7 Použitá literatura

1. ADAMUS, M.: *Aplikace problémového vyučování při nácviku basketbalu ve školní tělesné výchově*. Olomouc: VÚP, 1997.
2. Arcibiskupské gymnázium: *Představení školy [online]*. [cit. 2016-8-4] Dostupný z <http://www.arcig.cz/predstaveni-skoly>
3. CACEK, J., HLAVOŇOVÁ, Z., MICHÁLEK, J.: *Atletika na ZŠ a SŠ*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.
4. Český florbal: *Historie florbalu v ČR [online]*. [cit. 2016-22-3] Dostupný z <https://www.ceskyflorbal.cz/cfbu/informacni-deska/historie/historie-v-cr>
5. DELORS, J. (Ed.): *Learning: The Treasure within*. Report to UNESCO of the International Commission on education for the Twenty-first Century. Paris: UNESCO Publishing, 1996.
6. DOBRÝ, L.: *Didaktika sportovních her*. Praha: SPN, 1988.
7. DOBRÝ, L.: Tělesná výchova v roce 2012. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2012, roč. 78, č. 1.
8. DOBRÝ, L., VELENSKÝ, E.: *Košíková*. Praha: SPN, 1980.
9. DOSTÁL, E., VELEBIL, V. a kol.: *Didaktika školní atletiky*. Praha: SPN, 1991.
10. DOVALIL, J., CHOUTKOVÁ, B.: *Abeceda tréninku chlapců a děvčat*. Praha: Olympia, 1988.
11. *Experimentální učební osnovy pro gymnázia*. Praha: SPN, 1982.
12. FEJTEK, M.: *Atletika*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 1978.
13. FIALOVÁ, L.: *Aktuální témata didaktiky školní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum, 2010.
14. FIALOVÁ, L., FLEMR, L., MARÁDOVÁ, E., MUŽÍK, V.: *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum, 2014.
15. FRIEDL, A., BERANOVSKÝ, J.: *Lehká atletika v základní tělesné výchově dorostenců*. Praha: ČOS, 1946.
16. FRÖMEL, K., NOVOSAD, J., a kol.: *Struktura sportovních zájmů a pohybových aktivit mládeže*. Olomouc, 1998.
17. FRÖMEL, K., NOVOSAD, J., SVOZIL, Z.: *Pohybová aktivita a sportovní zájmy mládeže*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999.

18. GAVORA, P.: *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.
19. Gymnázium Arabská: *Tělesná výchova [online]*. [cit. 2016-8-4]
Dostupný z <http://gyarab.cz/SPOL/PREDMETY/telocvik/telcvik.htm>
20. HAVLÍČKOVÁ, L.: *Rané fáze lidské ontogenéze*. Praha: Karolinum, 1998.
21. CHOUTKA, M., DOBRÝ, L., ROVNÝ, M.: *Sportovní hry*. Praha: SPN, 1973.
22. JANSÁ, P., DOVALIL, J. a spol.: *Sportovní příprava*. Praha: Q-art, 2009.
23. KLAFFKI, W.: *Studie k teorii vzdělání a didaktice*. Praha: SPN, 1967.
24. KOCUROVÁ, M.: *Současné metodologické přístupy a strategie pedagogického výzkumu*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2006.
25. KRATĚNOVÁ, J., ŽEJGLICOVÁ, K., MALÝ, M., FILIPOVÁ, V.: *Výskyt vadného držení těla u dětí školního věku v ČR*. (Sborník: Role pohybových aktivit v životě dětí a mládeže. Praha 16. 11. 2005.) Praha: Univerzita Karlova, 2005.
26. KRIŠTOFIČ, J.: Gymnastické aktivity v širších souvislostech. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2003, roč. 69, č. 2.
27. KRIŠTOFIČ, J.: Základy akrobacie (I. část). *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2014, roč. 80, č. 5.
28. KUČERA, M., DYLEVSKÝ, I. a kol.: *Sportovní medicína*. Praha: GRADA Publishing, 1999.
29. KUČERA, M., KOLÁŘ, P., DYLEVSKÝ, I.: *Dítě, sport a zdraví*. Praha: Galén, 2011.
30. KUČERA, M., MÁČEK, M., a kol.: *Sport mládeže očima lékaře*. Praha: Olympia, 1975.
31. LINC, R., HAVLÍČKOVÁ, L.: *Biologie dítěte a dorostu*. Praha: SPN, 1989.
32. MACHOVÁ, J.: *Biologie člověka pro učitele*. Praha: Karolinum, 2010.
33. MALÁ, H., KLEMENTA, J.: *Biologie dětí a dorostu*. Praha: SPN, 1985.
34. MORKEŠ, F.: Konference lékařů o tělesné výchově. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2003, roč. 69, č. 7.
35. MUŽÍK, V.: Víme, jaké názory má česká veřejnost na úroveň tělesné výchovy? (II. část). *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2012, roč. 78, č. 2.
36. MUŽÍK, V., DOBRÝ, L.: Charakteristiky kvalitní tělesné výchovy. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2008, roč. 74, č. 4.
37. MUŽÍK, V., SŮS, V.: *Tělesná výchova a sport mládeže v 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2009.

38. NOVOTNÝ, I., HRUŠKA, M.: *Biologie člověka*. Praha: Fortuna, 2007.
39. PLÍVA, M., HOLEČEK, Č., PÍŠA, V.: *Informace o školní tělesné výchově*. Praha: SPN, 1988.
40. POKORNÁ, J.: Proč neopomíjet „plavání“ ve školních vzdělávacích programech. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2014, roč. 80, č. 1.
41. PRŮŠOVÁ, M., ČECHOVSKÁ, I.: Spolupráce učitelů plavání, učitelů TV a rodičů v plaveckém vzdělávání. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2012, roč. 78, č. 3.
42. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Praha: VÚP, 2007. Dostupné z http://www.msmt.cz/file/10427_1_1
43. SKOPOVÁ, M., BERÁNKOVÁ, J.: *Aerobik*. Praha: Grada Publishing, 2008.
44. SLEPIČKOVÁ, I.: *Sport a volný čas adolescentů*. Praha: Univerzita Karlova, 2001.
45. SVOBODA, B.: *Sportovní výchova mládeže*. Praha: Olympia, 1980.
46. *Tělesná výchova pro gymnázia – 1. roč.* Praha: SPN, 1990.
47. *Tělesná výchova. Učební osnovy pro III. a IV. ročník gymnázia*. Praha: SPN, 1984.
48. TOUFAROVÁ, H.: *Aerobik s dětmi plus*. Olomouc: Hanex, 2003.
49. TŮMA, Z., APPELT, K., LIBRA, M.: *Sportovní gymnastika 1. díl*. Praha: Olympia, 1988.
50. *Učební osnova předmětu tělesná výchova*. MŠMT: Praha, 1991. Dostupné z http://www.nuv.cz/file/306_1_1
51. *Učební dokumenty pro gymnázia*. Praha: Fortuna, 1999.
52. *Učební plán a učební osnovy pro gymnasia*. Praha: SPN, 1949.
53. VALJENT, Z.: Florbal – nejprogresivnější sportovní odvětví současnosti. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2005, roč. 71, č. 4.
54. VALTER, L., NOSEK, M.: *Vybrané kapitoly z atletiky*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2007.
55. VESELÁ, J.: *Sociologický výzkum a jeho metody*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006.
56. VILÍMOVÁ, V.: *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Masarykova univerzita, 2009.
57. VILÍMOVÁ, V., KOTYZA, P., LUŽA, J.: *Atletika pro školní praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2000.
58. WALTEROVÁ, E. (Ed.): *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. Brno: Paido, 2004.

8 Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník

Výuka tělesné výchovy

Tento dotazník bude součástí mé bakalářské práce na téma Zastoupení jednotlivých sportovních odvětví ve výuce na gymnáziu Arabská a Arcibiskupském gymnáziu v Praze. Cílem dotazníku je získat informace o výuce tělesné výchovy každého z vyučujících, dále o možnostech a podmínkách výuky na Vaší škole.

Ráda bych Vás požádala o jeho vyplnění a poděkovala za Vámi věnovaný čas. Dotazník je anonymní a požadované údaje budou sloužit pouze výše uvedeným účelům.

1) Pohlaví:

- ☐ muž ☐ žena

2) Vystudovaný obor:

3) Rok ukončení studia:

4) Počet roků pedagogické praxe:

5) Jakou kombinaci v současné době vyučujete?

- ☐ pouze TV ☐ TV +

6) Jakému sportu (jakým sportům) jste se dlouhodobě věnoval/a, případně stále věnujete?

.....
.....

7) Jak je rozložena týdenní hodinová dotace TV pro třídu?

- ☐ 2 x 45 min ☐ 1 x 90 min ☐ jiné:

8) Které z uvedených aktivit provozujete na hodinách TV, které probíhají v budově školy? (U zaškrtnutých uveďte jak často)

DÍVKY

- | | |
|---|---|
| <input type="radio"/> aerobik | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> basketbal | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |

- | | |
|---------------------------------------|---------------------------------------|
| ○ badminton | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ florbal | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ frisbee | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ futsal | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ gymnastika | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ kruhový trénink | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ lakros | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ nohejbal | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ posilování v posilovně | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ pilates | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ přehazovaná | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ ringo | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ stolní tenis | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ volejbal | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ vybíjená | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ jiné:..... | |
| | |
| | |

CHLAPCI

- | | |
|---------------------------------------|---------------------------------------|
| ○ aerobic | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ basketbal | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ badminton | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |
| ○ florbal | ○ několikrát do roka: Kolikrát? |
| ○ blokově: Kolik hodin za sebou?..... | |

- | | | |
|--|---|---|
| <input type="radio"/> frisbee | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> futsal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> gymnastika | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> kruhový trénink | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> lakros | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> nohejbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> posilování v posilovně | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> pilates | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> přehazovaná | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> ringo | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> stolní tenis | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> volejbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> vybíjená | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> jiné:..... | | |
| | | |
| | | |

9) Máte ve škole potřebnou sportovní výbavu k vybraným aktivitám?

- ☐ ano ☐ k většině ano ☐ ne

10) Pokud ne, které věci postrádáte nejvíce?

.....

.....

11) Kterou z vybraných aktivit zařazujete do výuky nejčastěji a proč?

.....

.....

.....

.....

12) Které z uvedených aktivit provozujete na hodinách TV, které probíhají ve venkovních prostorách školy? (U zaškrtnutých uveďte jak často)

DÍVKY

- | | | |
|-----------------------------------|---|---|
| <input type="radio"/> atletika | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> basketbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> badminton | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> florbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> fotbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> frisbee | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> lakros | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> nohejbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> přehazovaná | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> ringo | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> tenis | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> volejbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> vybíjená | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> jiné:..... | | |
| | | |
| | | |

CHLAPCI

- | | | |
|---------------------------------|---|---|
| <input type="radio"/> atletika | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> basketbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> badminton | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> florbal | | |

- | | | |
|-----------------------------------|---|---|
| <input type="radio"/> fotbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> frisbee | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> lakros | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> nohejbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> přehazovaná | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> ringo | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> tenis | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> volejbal | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> vybíjená | <input type="radio"/> blokově: Kolik hodin za sebou?..... | <input type="radio"/> několikrát do roka: Kolikrát? |
| <input type="radio"/> jiné:..... | | |
| | | |
| | | |

13) Máte potřebnou výbavu k vybraným aktivitám?

- ☐ ano ☐ k většině ano ☐ ne

14) Pokud ne, které věci postrádáte nejvíce?

.....

.....

15) Které aktivity provozujete v rámci hodin TV mimo prostory školy?

- ☐ bruslení
- ☐ Jak často?
- ☐ lední hokej
- ☐ Jak často?
- ☐ lezení na umělé stěně
- ☐ Jak často?
- ☐ plavání
- ☐ Jak často?
- ☐ přespolní běh
- ☐ Jak často?

16) Odráží se na náplni Vaší výuky přání žáků?

- ☐ ano, vždycky ☐ občas ☐ nikdy

17) Pokud byste měl/a dostupné jakékoliv potřebné vybavení, kterou aktivitu (aktivity) byste především vyučoval/a a proč?

- dívky:.....
.....
.....
- chlapci:.....
.....
.....

18) Jaký je podle Vašeho názoru postoj ředitele/ředitelky k tělesné výchově na Vaší škole?

.....
.....
.....
.....
.....